

Velik morski spopad v Pacifiku

DVE NAJVEČJI MORNARICI SE SPOPADLE ZA NADVLADO

Pearl Harbor, Havajsko. — Nekje na širnem Tihem morju med Filipini in Marijanskimi otoki se bije te dni ena največjih morskih bitk. Japonsko brodogradnja, je v začetku tega tedna končno prišlo iz svojih skrivališč, da bi zaustavilo ameriško prodiranje, ki je nadaljevalo že več kakor celo leto od Solomonskih otokov proti zapadu in severu v japonska območja. Ko so zadnje tedne Amerikanci vpadli na Biak in prav zadnje dni na otok Saipan, so se približali glavnim japonskim bazam in to je velika nevarnost ne le za baze same, marveč za vso japonsko plovnost v osrednjem in južnem Pacifiku. S tem so bili Japonci primorani stopiti v obrambo, kateri so se dolgo odmikali.

Ameriški admiral Nimitz pravi v svojem poročilu, da Amerikanci so s svojim brodogradjenjem popolnoma pripravljeni. Izrazil je vse zaupanje, da ameriško brodogradnja je pripravljena na vse slučajnosti in sposobna in v stanu izvršiti svojo dolžnost. Več o bojih ameriška poročila ne govore. Japonska poročila iz Tokio po radio so pa že v ponedeljek večer omenjala o obsežnejši bitki v Pacifiku. (Nadaljevanje na 6. str.)

KONČNI BOJ ZA CHERBOURG — DVOJNA RUSKA OFENZIVA

London, Anglija. — Vest iz Španije objavljena potom radio je omenjala sinoči, da so Nemci primorani prepustiti mesto Cherbourg močnejšim silam. Vendar pa zavezniško poročilo te vesti še ni potrdilo. Zgleda pa vse, da je padec mesta Cherbourg le še vprašanje par prihodnjih ur. Že v sredo večer so ameriške čete prodrele do predmestij in so se v nekaterih delih vršili boji že na ulicah mesta. Okrog Cherbourga je bilo sedem utrdb, izmed katerih so štiri že padle do srede večera. Ko bodo te vrstice prišle v svet bo Cherbourg skoro gotovo že v ameriških rokah.

Zavezniški so vjeli v Cherbourg najmanj do 20.000 Nemcev. Približno toliko jih je moralo pobegniti v malih čolnih ob obrežju zadnje štiri dni. Mesto so Nemci zadnje dni hudobno poškodovali. Pristanišče, ki je eno najboljših francoskih pristanišč, je bilo več zadnjih dni neprestano v dimu, kar je znamenje, da so Nemci požigali in uničevali vse, kar bi moglo služiti Zaveznikom. Tudi na drugih frontah.

DEWEY POSTAL LJUBLJENEC VEČINE REPUBLIKANSKE STRANKE

Chicago, Ill. — Republikanska narodna konvencija se uradno prične prihodnji ponedeljek dne 26. junija v Chicago. Številni strankini odseki in odbori zborujejo in delajo na pripravi, da pripravi vse potrebno za konvencijo. Najbolj vidni kandidati za nominacijo stranke za predsedniškega kandidata so: Tomáš Edmund Dewey, guvernér države New York, John Wm. Bricker, guvernér države Ohio in Harold E. Stassen, bivši guvernér države Minnesota, sedaj v vojni službi ameriške mornarice.

V kolikor dosedaj dognano po raznih okoliščinah bo imel na konvenciji veliko večino pristaveb newyorški guvernér Tomáš E. Dewey, o katerem prerokujejo, da bo nominiran takoj na prvem balotu. Zanj se je že v naprej izrekel Joseph E. Pew, Jr. znani oljni magnat iz Pennsylvanije, ki ima organiziranih nad 70 delegatov iz Pennsylvanije za Deweya. Tudi druge vzhodne države so zanj in

vzhodno od ameriškega krila v Normandiji se Angleži in Kanadci stalno borijo z Nemci in so zadnje dni dosegli več delnih uspehov. Po padcu Cherbourga se bo seveda ves položaj spremenil v dobro Zaveznikov. Iz Stockholma na Švedskem poročajo, da so Rusi začeli na južni in severni strani velikega jezera Onega veliko ofenzivo proti Finom, katere namen je osvojiti vsa obrežja jezera in pa glavno progo, ki veže Murmansk ob Arktiku z Leningradom. Boji so hudi in Rusi so do sedaj že dosegli več uspehov. Mesto Viipuri je padlo še v torek in ruske čete prodirajo naprej proti zapadu proti Helsinkim, od katerih so oddaljeni še kakih 110 milj, omenja poročilo.

JAPONSKO BRODOVJE SE ZBIRA BLIZU MARIJANSKIH OTOKOV

Pearl Harbor, Havajsko. — Admiral Nimitz, ki poveljuje našim mornariškim silam v Pacifiku omenja, da so naši izvidniki opazili številne japonske mornariške edince, ki se zbira-jo med marijanskimi otoci in Filipini. Nimitz pravi, da do- slej že dalj časa ni bilo mogoče iz- zvati japonskega brodograd- v kak odprt boj. Morda pride zdaj do spopada, ker Ameri- kanci so z vpadom na otok Sai- pan prišli že skoro v neposred- no bližino Filipinov in Japon- cem postaja vroče pred vedno bolj držovitimi ameriški- zračnimi napadi. V zračnih bo- jih z Amerikanci so Japonci morali izgubiti do blizu 600 vojni- h letal, omenja Nimitz v svojem poročilu. Boji na otoku Saipan, kjer ameriške čete oči- ščujejo obkoljene točke, v ka- terih se nahajajo še Japonci, se nadaljujejo in sovražnik se si- lovitv upira.

V AVGUSTU SE BO VARILA RAKIJA!

Washington, D. C. — Direktor Nelson za vojno proizvod- njo je odredil, da se tekom me- seca avgusta dovoli neomejena kuha žganja in likerjev. Priča- kujejo, da bodo v tem času na- kuhali do 45 milijonov galonov žganja in likerjev, kar bo za- dostovalo za prihodnje 4 mese- ce. S 1. septembrom se dovo- ljenjejenja in bo zopet ome- jitev v veljavi.

AMERIKANCI OSVOJILI ZADNJE VZLETALIŠČE NA BIAKU

Sydney, Avstralija. — Ame- riški tančni oddelki so na Bia- ku osvojili zadnje japonsko vzletališče pri Borokoe in pri Sorido, omenja poročilo. Oči- ščevanje Biaka je trajalo do 25 dni. Otok Biak je oddaljen sa- mo 800 milj od Filipinov.

NEZGODA NA POULIČNI ŽELEZNICI

Chicago, Ill. — Na 79. cesti in Western Avenue je odpove- dala vozniku zavora poulične kare in se je zaletel v dve pred njim stoječe kari. Zalet je bil precej močan in osem oseb je dobilo poškodbe pri nezgodi.

ALI ONI ALI PA MI!

Ameriški padalci morajo biti oprezní v St. Mere Eglise v Normandiji. Nemci so se morali po- brati iz mesta, pustili pa so za seboj tu in tam kakinega strelca, ki iz stasde strelja na naše fante. Naši so pripravljene, da takoj počijo vsakega, kakor hitro pokaže glavo. Pohod v Cherbourg je bil zvezan z velikimi žrtvami, tako za Nemce kakor tudi za Zavezniške.

KRIŽEM SVETA

Chicago, Ill. — V sredo 21. junija smo imeli najdaljši dan v letu. Bil je 15 ur in 14 mi- nut dolg. Ob 8:03 zjutraj se je preobesil dan, ko je nastal po- letni sončni preobrat. Od zdaj pa do 23. decembra se bomo zo- pet bolj in bolj oddaljevali od sonca. V starem kraju so rekli: "O kresu se dan preobesi".

Stockholm, Švedska. — Iz Helsinkim na Finskem poroča- jo, da se Fini trudijo, da upo- stavijo drugo vlado, s katero bi bilo Rusom mogoče skleniti mir. V torek je padlo mesto Viipuri in Fini vidijo, da so zgubljeni. Vprašanje je seveda, v koliko imajo Nemci Fince še v svojih kleščah.

Vatikansko mesto. — V Vatikan je dospel ameriški po- slanik Myron Taylor, ki zasto- pa Zdr. države pri sv. stolici. V sredo je bil sprejet v avdijen- co pri sv. Očetu, s katerim je imel daljši razgovor. O čem vse sta govorila ni znano.

London, Anglija. — Fran- coski patriotje so umorili te dni francoskega polkovnika Cas- mirja de la Rocquea, ki je bil baje goreč francoski fašist, o- menja poročilo. Sodeloval je tudi z Nemci in je bil zazna- movan vsled tega kot narodni izdajalec.

Chungking, Kitajska. — Japonci so s svojimi napadi pri Changšiji uspeli in so mesto za- sedli. Japonska ost prodira po Hunan dolini proti Cantonu in grozi razdeliti veliki kitajski teritorij na dva dela, kar bi bi- la velika nevarnost za Kitajce.

Washington, D. C. — Ka- kor kaže poročila klavnice so se prodajali zadnji teden klav- no govejo živino od 9 do 17c funt živo vago. Stare krave, za konserviranje imajo najnižje cene od 9 do 11c funt. Pitani sladoledni okrog leta stari pa okrog 17 do 17¼c funt. Prašiče so prodajali od 10 do 14c funt.

Chicago, Ill. — Odkar smo v zvezi z Rusi v tej vojni je med Amerikanci veliko zani- manje za znanje ruskega jezi- ka. V Chicagi na 79 W. Monroe St. so otvorili šolo za učenje ru- ščine, ki traja dvakrat na teden ob ponedeljkih in torekoh od 5:15 do 6:30 zvečer in stane za štiri mesece tečaj \$25.

GOVOR ANGLEŠKEGA MINI- STRA DVIGNIL RAZBUR- JENJE V Z. D.

Washington, D. C. — Angle- ški minister za vojno proizvo- dno Oliver Lyttelton, je imel pred Ameriško trgovsko zbor- nico v Londonu daljši govor, v katerem je podrobno razlagal potek vojne od začetka do dan- es. V svoji akademski razlagi je modroval tudi, kako je pri- šlo do sovražnega stanja med Ameriko in Japonsko in je o- menil slučajnosti, ki so po nje- govem mnenju namreč provoci- rale japonski napad. To je pa povedal in pojasnil tako slabo in neumljivo, da je javnost to vzela kot določeno izjavo, da je Amerika izvala japonski na- pad sama. Državni tajnik Cor- dell Hull je to izjavo takoj od- ločno zavrnil. Zavračajo jo zdaj tudi v kongresu in senatu. Minister Lyttelton pa se opra- vičuje, da ni tako mislil, am- pak da je le razlagal slučajno- sti, kar pomeni čisto nekaj dru- gega. Taki gospodje bi morali pač bolj paziti kaj klepečejo, ker taki slučajni rušijo solidar- nost med Zavezniki.

NAZIJSKA TAJNA OROŽJA NE UČINKUJEJO

London, Anglija. — Zadnje dni so Nemci začeli uporabljati proti zavezniškim letalom "no- vo orožje". Proti letalom, ki le- tajo nižje izstreljujejo neke štirivoglate škatle, ki se v go- tovi višini razlete in iz njih se razkrope po zraku kovinasti izrezki zviti kakor kaki oblaci. Namen tega je, da se ti že- lezni oblanci zamešajo v prope- lerje letal, ki jih poškodujejo. Zadenjejo pa le v prav malih slučajih, pravi poročilo, in ni- ma to orožje posebnega učin- ka.

SENATOR O "KONČANJU" VOJNE

Washington, D. C. — Načel- nik mornariškega odseka v se- natu senator Walsh je izjavil te dni, da vojna zna jenjati morda v prihodnjih treh me- secih. Dobro je, da se je sena- tor zavaroval z besedo "morda", Ford je pred nekaj meseci tudi prerokoval, pa se je izka- zalo, da Ford je ptič v svoji in- dustriji, prerok pa še ni...

RAZMERE V BEOGRADU SO NEVERJETNO SLABE

Washington, D. C. — Vojni obvestilni urad poroča, da so v švedskem listu Nya Dagligt Allehanda dne 5. junija začeli iz- hajati članki pod naslovom "Jugoslavija danes". V prvem član- ku je bilo popisano, kako je zdaj v Beogradu. Iz tega poro- čila navajamo nekaj podrob- nosti.

Prevozna sredstva v Beogra- du so skoraj mrtva. Cestne že- leznice zdaj sicer spet vozijo, pa le po nekaterih kratkih pro- gah. Lansko zimo v Beogradu niso imeli električnega toka in tudi cestne železnice niso vozi- le. Je nekaj avtomobilov, toda ima jih ali nemška armada ali pa odlični tuji. Gasolina, ozi- roma petroleja, jim primanjku- je. Je tudi nekaj koles, ki se pa hitro izrabljajo. Kdor ima kolo, se vedno drži zanj, drugače bi naenkrat izginito. Vsaka stvar izgine. Tako in toliko niso tam še nikdar kradli, kakor zdaj.

Najhujše je glede obleke, ki je tudi na črnem trgu ni mogo- če več kupiti. Neko žensko, ki se je sama sprehajala po ulici v temi, so zgrabili in so ji pobrali vso obleko. Enako so prijeli ne- kega moškega in mu vzeli čev- lje z nog.

Čete nazijske organizacije "Die Kraft durch Freude", ki so pred kratkem prišle v Beo- grad, so bile tudi presenečene, ko so odprle veliki prevozni- truk, ki je peljal za njimi raz- ne potrebščine. Skozi tla v tru- ku je bila napravljena luknja, skozi katero je na skrivnosten način med potjo vse izginito, kar je bilo za kako rabo. Blago

FRANCOSKI GERILCI UDARJAJO PO NEMCIH

Geneva, Švica. — Petdeset tisoč dobro opremljenih geril- cev se je vzdignilo v bližini Alp v južnovzhodnem delu Fran- cij, in ob koncu tedna se je cela Iserska provinca spremenila v bojno polje.

Oficirji 27. francoske lovske alpske divizije, ki so vodili napad, so podali jasno sliko vojne, ki jo Maquis vodijo pro- ti Nemcem.

Pripovedovalec, k a t erega ime ne sme biti razkrit zaradi varnosti, je povedal, da so Ma- quis zadnji teden, ko so delo- vali okrog Lyonsa, uspeli odre- zati Grenoble od ostalega sve- ta.

To je prisililo Nemce, da so poslali ojačevalne oddelke iz bližine v Grenoble. Maquis so potem izrabili to za napad na Bellegarde, ki so ga 12. junija zavzeli v presenetljivem napa- du na garnizijo. Kmalu nato je s strehe mestne hiše v Bellegar- de visela francoska trobojnica, ne dolgo potem je bila izobe- šena rdeča zastava. Mnóžica, pro- slavljajoč osvobodjenje, je pela marseljsko in pa internaciona- lo. Podobne scene so se dogaja- le v Bayeux, kjer so množice izdajale izvele iz njihovih domov in jih preteple.

Makiji so vsaj v štirih mestih udarili prezgodaj in povzročili masne vstaje, ki so bile zaduše- ne od Nemcev, s teškimi pose- dicami. To se je zgodilo v Mar- seju, Tuluzu, Limonju in Lionu. V zavojih tudi nekam izhlapi, ne da bi kdo odvil zavoje ali se dotaknil pečatov na njih. Zdi se, da je glede prehrane malo bolje, kakor je bilo. Zdaj je videti, kako meščani hodijo po mestu in eden ali drugi vodi za seboj na vrvi privezano prase, kozo, gosko ali ovco. Ljudje pasejo živali po parkih ali kjer še raste, kaka zelena bilka. Dreves pa ni več v me- stu. Živali so pojedle listje, les so pa ljudje pokurili. V teh okoliščinah, tako nada- lje piše omenjeni članek, črni trg posebno dobro uspeva in računa grozno visoke cene. Ki- logram masla stane 240 šved- skih kron, jajce 4 krone, liter mleka 15 kron, moka 30 kron, par čevljev 2.000 kron, par no- gart 200 kron. Inflacija je pri- šla že neverjetno daleč. Ena švedska krona, ki je bila prej vredna 13 dinarjev, stane zdaj 300 dinarjev. Ker strašno primanjkuje vo- de, se širijo bolezni. Skoraj no- bena vodilna oseba ne ostane v Beogradu. "Vse je sama zme- daja, pomanjkanje, trpljenje in nered," zaključuje imenovani švedski list. "Ljudem je ostalo eno samo upanje, namreč da bo kmalu konec vojne in da bodo sami doživeli tisti dan."

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscriptions
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejeti. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

O NAČRTIH ZA POVOJNO DOBO

Wendell Willkie je zadnje čase objavil več zelo važnih člankov glede povojne ureditve ameriškega gospodarstva. Članki so analitičnega značaja in zato zanimivi. V enem izmed zadnjih člankov piše:

Amerikanci verujemo v prosta podvzetja in njihova razširjevanja po privatni inicijativi. Ampak vse govori, ki jih čujemo v teh dneh o povratkih k prostim podvzetjem, so le sama izražanja čustev, nikakor pa ne rešitev teh problemov. Mi ne smemo nazaj, mi moramo naprej. Pred nami je demobilizacija, milijonom in milijonom bo treba preskrbeti dela in kruha. To so problemi, ki nas čakajo.

Industrija, delavstvo ter vlade, deželne, okrajne in lokalne, bodo morale ustvariti skupni aparat, ki bo deloval v teh problemih. Naša industrija izvaja prave čudeže v sedanji vojni proizvodnji; proizvajati jih bo morala tudi po vojni v mirnem času. Sodelovati pa bo morala vlada, da bo poskrbela za odjemalstvo na svetovnih trgih. Privatni kapital bo sodeloval, če bo videl zaščitno sodelovanje od strani oblasti. V tem oziru bo treba čimprejšnjega znižanja davkov, ko bo minula vojna. Treba bo pa tudi strogo paziti, da privatni kapital ne bo izkoriščal in iskal le sebi koristnih monopolov. Treba bo iskrenega in poštenega sodelovanja od obeh strani, tako od vlade kot privatnega kapitala. V takem slučaju bo šlo uspešno naprej in bo dela za vse, za vse dobrih plač, za vse dovolj dobrega blaga in boljše življenje za vse.

Razvidno je, da zgorajšna lekcija velja republikanski stranki, ki se prav te dni pripravlja za svojo narodno konvencijo. Republikanski veljaki res mnogo govorijo o "prostih podvzetjih", ne objavijo pa nobenega praktičnega načrta, kako bi svoje načrte izvajali. Willkie je v tem oziru bolj jasan in njegovi načrti niso preslabi. Zeleti je le, da bi jih vodilni republikanci vzeli na znanje in k sreči. Dewey, Bricker in drugi le dosti govorijo, povedo malo in mahajo le bolj po prazni slami. Willkie v tem oziru vsaj nekaj pove. Morda ga pa veljaki na Wall Streetu baš zato ne ljubijo in ga odklanjajo.

POLITIKAŠI POVZROČAJO ZAVEZNIKOM SKRBI

V Londonu in Washingtonu so dali raznim predstavnikom zamejnih vlad razumeti, da imajo z vojsko samo za enkrat več ko dovolj opraviti in nimajo zdaj časa, da bi se bavili, kdo bo v kaki deželi po vojni vladal. Največ skrbi dela še vedno Angležem in Amerikancem general De Gaulle, predsednik Francoskega narodnega osvobodilnega odbora. Zelo ga skrbi, da ne bi kdo drugi prišel v sedlo pred njim. V Afriki se je trudil toliko časa, da je izrinil iz odbora generala Girauda, ki je bil zlasti Rooseveltu ljubši od De Gaulle. V vse pokrajinske oblasti hoče vtakniti le svoje pristaše, s čimer se pa ne Angleži ne Amerikanci ne strinjajo. De Gaulle pač pozna, da se bo s svojimi pristaši skušal maščevati nad svojimi političnimi nasprotniki in da bi najbrž igral kako diktatorsko vlogo. Zato ga na vso moč pregovarjajo, naj počaka, da bo najprvo Francija osvobodjena. De Gaulle pa je v tem oziru velik nestrpen in zelo nepopustljiv.

Isto je po drugih deželah. Dežele še osvobodene niso, razni politikaši pa neprestano trkajo na angleška in ameriška vrata in si hočejo že v naprej dobiti naklonjenost obeh zavezniških vlad, ki naj bi jim pomagali v sedlo vlad, ko bodo njihove dežele osvobodene.

Zavezniki imajo za te slučaje pripravljene nekatere vojaške administratorje ali upravnike, ki so jih za politično upravljanje zasadenih dežel posebej trenirali in pripravili. Ti bodo upravljali civilno politično oblast takoj po osvoboditvi in bodo prepustili isto oblastem lastnega naroda, ka-

dar bo zavezniška vojaška oblast uvidela, da je to varno napraviti. Drugače bi po vseh takih deželah nastala anarhija. Ljudje so vsled okupacije razjarjeni. Številne krivice, ki jih morajo prenašati, so jim uničile živce, in v takem nervoznem stanju bi po vseh deželah vrelo. Dolžili bi političnih in drugih zločinov drug drugega. Gotovo bi ne šlo brez strogih kaznovanj in neredi bi bili velikanski. Zavezniki so v prav resnih skrbih, da ne bi takoj po vojni s sovražnikom nastale v takih deželah domače civilne vojne, katerim bi sledil splošen nered, ki bi povojno ureditve zelo zavlekel in zakasnil.

Zdi se, da bodo Zavezniki primorani po takih deželah, ki jih zdaj osvobojuje izpod osiščnega jarma, nastopiti z močno roko in enostavno ukazati: takole bo do tega in tega časa in amen. Ako vam ni po volji — idite! To za mnoge ne bo prijetno, potrebno pa.

ZA CHICAŠKO MLADINO

Chicago, Ill.

Naši mladi v Chicagu, ki hodijo v High School, ali so jo pravkar dokončali ali pa hodijo že na kak kolegij, imajo zdaj priliko, da se brezplačno pripravijo za kako posebno obrt in si tako zasigurajo boljše delo ne samo za čas vojne temveč tudi za pozneje.

Obrtna šola Washburne Trade School na 1225 Sedgwick Street v Chicagu, ki spada pod okrilje chikaških publiknih šol, naznanja, da bo to letoje odprla posebne stroge 6 tedenske tečaje za vse vrste obrtnega dela. Na razpolago so najbolj izkušeni učitelji. Stroškov ni nobenih, celo učne knjige so brezplačne. Pouk se bo pričel v ponedeljek 26. junija. Priglasite in vpišite se nemudoma v sobi 401. Ure in predmete lahko uredimo za vsakega po potrebi. Sedaj imamo na razpolago naslednje tečaje: Office Machines, Key Punch Machines, Income Tax and Payroll Accounting, General Office Training, Duplicating Machines, Beginning and Advanced Bookkeeping, Beginning Shorthand, Beginning Typing, Secretarial Training, Comptometry, Billing and Filing.

Martin Brauns, Jr.,
ravnatelj.

GLAS IZ KALIFORNIJE

Pasadena, Calif.

Cenjeni g. urednik: Priloženo Vam pošiljam naročnino za Am. Slovencec.

Pred kratkim sem čital v Am. Slovincu, da se je Sgt. Martinu Hangichu v Indiji pripetila nezgoda in da mu je mravlja prišla v uho ter mu tam bobnala. Iz lastne izkušnje vem, da to ni prav nič prijazno. Vse to omenjam vsled tega, da rojak Konst. Podlesnik kakor tudi drugi lahko pišejo tja fantom, kako se temu odpomore. Ako se žlica vođe vlije v uho, bo mravlja, ali pa kak drugi mrčes, kar hitro ven priplaval in bo konec nadloge. Ravno tako, če kakšen mrčes, na primer mušica, pride v oko, kar malo sline na robec, pa deni v oko, da pride slina notri, in bolečina bo konec.

No, tukaj v Californiji je najbrže tako kot drugod v deželi. Vsak je zaposlen. Dosti je prevažanja, o katerem se ne govori. Fante še vedno pobirajo; starejši in oženjeni, in one, kateri so se tu in tam skrivali, pod eno pretevo ali drugo. Pa jim je Stric Sam vseeno prišel do živga. Med drugimi vidim, da je tudi mnogo naših fantov notri.

Kako bo po vojni tam v stari domovini, pa sam Bog zna. Ne izgleda prav dobro, ko človek vidi, kako pišejo en dan za Atlantski čarter in njegove točke, prihodnji dan je pa vse drugače in bi se radi iznebili celo misli na Atlantski čarter. En dan smo vsi skupaj, a naslednji dan drug zoper drugega in se pri-

pravljamo, da se, kakor hitro bo zopet mir, med seboj spopademo. Grozna zmešnjava. Z najsrčnejšim rojaškim pozdravom vsem Slovincem v Ameriki

Nace Arko.

OBA SINOVA PRIŠLA DOMOV

Milwaukee, Wis.

Ne morem popisati, kako veseli smo bili pri nas te dni, ker smo imeli doma oba naša sinova vojaka.

Mlajši, Cpl. Edwin Bregant, je pri vojakih že 19 mesecev in nastanjen v Davis Mouthan Fieldu, Tuscon, Arizona, pri velikih bombnikih B-24. Poslali so ga v šolo k Chevrolet Corp. v Detroit, Mich. Zadnji teden je graduiral, pa je imel še pet dni prostega časa in je domov prišel. Obvestil smo starejšega sina Tech, Sgt. Franka Breganta, ki je aerial engineer in crew chief pri velikih bombnikih B-17. Pri vojakih se nahaja že dve leti in tri mesece in je nastanjen v Dyersburgu, Tennessee. Tudi on je dobil dovoljenje za tridnevno odsotnost in je domov prišel, da je lahko videl mlajšega brata, ki ga še ni videl kot vojaka. Samo en dan je bil doma.

Kakšno veselje je bilo v naši družini, se ne da popisati, ali čas, ko sta bila naša sinova doma, je kar naenkrat minil in Frankie je moral nazaj, čez par dni nas je pa še Edwin zapustil. Sedaj sva pa spet sama in hčerka z nama, ki nama daje še veselje. Ko bi morala biti čisto sama, ne vem, kako bi prenesla; preveč težko nama je za sinova. Ali upamo, da ne bo več dolgo, ko bo te grozne vojne konec in se bodo naši fantje spet povrnili domov.

Vsem čitateljem prisrčen pozdrav!

Mrs. Frank Bregant.

PRIJATELJEM SE ZAHVALJUJE

Euclid, O.

Pisati moram, pa sem kot človek, ki se šele uči posamezne črke; kar začeti ne morem. Mesec dni je, odkar so me v Mr. A. Grdinovi ambulanci pripeljali domov, pa še danes se ne čutim dovolj močna, da bi šla kam od doma. Še vedno sem pod zdravniško oskrbo.

Dolžnost me veže, da se zahvalim vsem za vse, kar so mi izkazali v moji bolezn. Bojim se, da ne bom mogla nikoli povrniti vsem številnim znancem in prijateljem. Res, v bolezn človek ve, če ima prijatelje na svetu. Bog naj stotero povrne vsakemu posebej za vse, kar ste storili zame. Lepo se zahvalim za karte, cvetlice in darila v bolnišnici in doma kakor tudi za obiske v bolnišnici in doma. Če mi bo dana prilika, je moja dolžnost, izkazati se vam hvaležno v enakih prilikah. Še enkrat vam kličem: Bog naj vam stotero povrne, kar ste mi storili dobrega! Vsa imena pa hramim v vednem spominu na številne moje prijatelje. Hvaležna vam

nim v vednem spominu na številne moje prijatelje. Hvaležna vam

Terezija Zdejar.

ZDRAVJE, ZDRAVJE!

West Pullman, Ill.

Naročnik tega lista in Novega Sveta Mr. Mark Poje je obbolel, pa nič ne morejo najti, kaj je pravi vzrok bolezni. Podal se bo v bolnišnico, v Belling Memorial Hospital na 58. St. blizu Cottage Grove, da ga preiščejo.

Miss Rozalija Pečnik je bila tudi prav močno bolna, zdaj se pa malo bolje počuti. Naročena je tudi na oba lista.

Srečal sem se tudi z Mr. Johnom Tome in mi je potožil, da ga zmeraj noge bolijo in da jih je imel v mavcu tri tedne, pa da ni dosti pomagalo. Tudi on je naročnik tega lista.

Naročnika obeh listov Mr. in Mrs. Joseph Knaus sta tudi zmerom bolj rahlega zdravja že dolgo časa.

Bog daj, da bi vsi kmalu popolnoma okrevali, pa tudi jaz z njimi in Vi, g. urednik. — Pozdrav vsem čitateljem tega lista.

Martin Golobič.

O TEM IN ONEM IZ SOUTH CHICAGO

So. Chicago, Ill.

Po dolgem molčanju se pač moram zopet oglašiti, da bodo čitatelji Amer. Slovencec, tisti pač, ki so včasih brali moje dopise, vedeli, da je Novinar še med živimi.

Odkar sem se zadnjič oglašil v našem listu, je že silno dolgo. Tako se zdi vsaj nekaterim. Od takrat se je v naši naselbini zgodilo že marsikaj, več ali manj važnega, kar bi zanimalo marsikatero čitatelja in čitateljico našega najstarejšega slovenskega lista v Ameriki. Toda, ne čas in ne prostor mi ne dovolujeta, da bi se spuščal v podrobnosti raznih dogodkov, dasi bi se rad, ampak bom omenil le to, kar mi bo ravno prišlo v spomin med pisanjem. Zato prosim cenjene čitatelje, zlasti naše sorojake tu v naselbini, če bo ta ali oni našel kje v dopisu veliko okno, naj opusti.

Kmalu po Novem letu smo dobili v roke težko pričakovano farno spominsko knjigo "Parish Almanac", za katero sta se potrudila naša župna upravitelja č. g. Rev. A. Uranar in Rev. Richard Rogan. Posvečena je zlasti našim možem in fantom, ki služijo pod zvezdom spominske knjige, katero lahko vsakdo veš v roke vzame. V njej ni nič manj kot 200 slik naših vojakov, skoro 80 je pa le imen vojakov, ker ni bilo mogoče dobiti njihovih slik. V tej spominski knjigi je tudi tetno poročilo cerkvenih, oziroma farnih dogodkov, dohodkov in stroškov. Porok je bilo v naši cerkvi lansko leto 14, krstov 49, — 25 dečkov in 24 deklic, — (smo precej dobro porazdelili). Gospod je pa poklical s tega sveta 17 oseb. — Pri pregledovanju finančnega poročila je bil pa marsikdo zavzet, ko je opazil, da je bil lansko leto plačan zadnji dolg na cerkev, v znesku skoro \$1,800.00. Poleg tega je pa naloženo v vojnih bondih \$8,000.00 in zraven še \$500 od dr. Najsv. Imena, kateri denar je namenjen za naš farni dom ali "Community Center", ki bo namenjen pouku in zabavi mladih in starih članov naše farske. To zadnje je največja novica za vse tiste, ki želijo fari napredka in bodočnosti. Naš č. g. župnik Rev. A. Uranar, OFM, nam je že koncem lanskega leta oznanil, da z letošnjim Novim letom bomo začeli "petletko", katere namen je, da se v petih letih zberemo dovolj denarja, da bomo po vojni, začeli z gradnjo našega farnega doma. Farani so to z zadovoljstvom vzeli na znanje, kar se da sklepiti iz dosedanjih cerkvenih dohodkov. Tako je upati, da bomo z združenimi

močmi in z božjo pomočjo vendar enkrat prišli do že davno potrebnega.

Bolnikov je pri nas precej. Za katere vem, so: že dolgo mesecev je bolan Mr. Joe Barbuch, ki baje trpi na raku. Po-

skuša razne zdravnike in bolnišnice, pa le brez uspeha. — Potem je bolan Mr. John Dolinšek, ki je že nekoliko bolji. — Nenadoma je pred nekaj meseci zbolel Mr. Andrew Jarkovec, katerega je pri delu v tovarni zadel mrtvoud; sedaj je toliko bolji, da se po hiši malo sprehodi s pomočjo palice. — Mrs. Eva Špan, ki je naročnica naših listov, se tudi precej dolgo dobro ne počuti. — V tovarni pri delu se je pobil na nogi Mr. Ralph Bregar, da je moral več tednov pestovati nogo doma. Sedaj že zopet dela. — Vsem našim bolnikom želimo zopet ljubelega zdravja in da bi čimprej zopet opravljali svoja dela. — Naj še to povem, da je moral tudi Novinar k zdravniku, kateri mu je povedal pritrgeti si pri njegovi najljubši pijaci — kavi, pa tudi klobas ne sme jesti in ne prašičjih reberec. Kaj mislite čitatelji, da je prijetno obstati le ob dveh čičah kave na dan in se siliti z mlekom, pa otepati samo kisló zelje brez kranjskih klobas in suhih reberec? Sedaj še na razne prireditve, na katerih se ponujajo pristne domače kranjske klobase, ne morem, ker bi me prijeten duh gotovo zapeljal in bi prekorabilno zavžiti "kufetek" — za klobase to ne vem, v toliki meri, ker sem le redko do pravih prišel. Toda naj vam povem še to. Na nesrečo sem ravno malo dni predno sem šel k zdravniku dobil prav po domače napravljene štiri precej obilne kranjske klobase. Tri sem na srečo —? — pojedel predno sem šel k zdravniku, ena mi je pa ostala. V "pentri" visil in ne vem, kaj bi z njo. Pojesti se je ne upam, zato jo pa hodim vsaki dan, ko pridem z dela, gledat in — poduhat. Kako je lepa! Kar sama pravi: ugrizni me! toda, zdravnik je rekel ne smeš jesti! Poduhati jo pa menda ni prepovedal, če sem ga prav razumel, in menda mi ne bo škodovalo. Kaj pravite vi, ki to čitate?

Se veliko bi lahko napisal, toda bi se dopis preveč zavlekel, zato bom za danes omenil samo še to, da smo imeli v soboto 3. junija v naši cerkvi po dolgih letih zopet eno popolnoma slovensko poroko. Poročila sta se namreč Mr. Frank Hvala iz Avenue "M" in Miss Josephine Novak, hčerka Mr. in Mrs. Johna Novaka iz 95. ceste. Obe družini sta pri nas dobro poznani in spoštovani. Zenin Frank Hvala je častno odpuščen od vojakov, potem ko so mu v bojih na otoku Atu zmrzile noge, kakor je že bilo v tem listu enkrat poročano. Poroka se je vršila s peto sv. mašo ob 10. uri, ob veliki udeležbi faranov, ki so molili za srečo novoporočencev. Ob tej priliki se je nahajal doma na dopustu tudi zeninov brat Vincent, ki služi Strica Sama že precej mesecev. Novoporočencema želimo vsi obilo sreče in zadovoljstva v novem stanu! Še nekaj naj omenim, namreč to, da je za to slavnost prišel tudi nevstin brat Louis Novak, ki se že nad eno leto nahaja v Denverju, Colo., kamor se je preselil s svojo soprogo Helen, ki je hčerka poznane rojaka Mr. M. Popovicha, ki se že nekaj let nahaja v Denverju, kjer vodi dobro uspevajočo gostilniško obrt. Z njim je bila tudi njegova hčerka Marta-Ann. Vsi smo bili veseli, zopet videti vesele in družabnega fanta, oziroma moža, ki se je pohvalil, da je v Denverju popolnoma zadovoljen in da se je že privadil. — To naj bo za danes dovolj. V kratkem še kaj napišem. — Pozdravljeni, Novinar.

DOGODKI

med Slovinci po Ameriki

Pogrešan v Italiji

Taylorville, Ill. — Družina Jacka Brancela je bila obveščena, da se pogreša njen sin Jackie v Italiji od 15. maja. Upanje je, da še živi.

Rojak umrl

Chicago, Ill. — Pretekli teden je umrl rojak John Senica iz 2316 S. Seelye Ave., star 65 let; in je bil pokopan 19. junija s pogrebno mašo v cerkvi sv. Stefana. Rojen je bil v okolici Toplice na Dolenjskem, v Ameriko pa je prišel pred 39 leti. Zapušča soprogo Katarino, štiri hčere in pet sinov, izmed katerih so bili štirje policajski k vojakom; eden se nahaja na Pacifiku, drugi je v Italiji, k pogrebu je prišel sin Alvin iz Californije in sin Joseph iz bolnišnice, kjer se zdravi odpuščen iz vojaške službe, prej pa se je vdeležil bojev na Pacifiku. — Pokojnemu naj sveti večna luč, preostalim pa izrekamo svoje sožalje.

Mlada solistka

Joliet, Ill. — Mary Ann Kostelz, sopranistinja in komaj 12 let stara hčerka Mr. in Mrs. John Kostelz iz 719 Nicholson St., je pred kratkim nastopila s zbirko solispevov na glasbeni šoli Joliet Conservatory of Music. Miss Kostelz, ki jo v solo petju poučuje Mr. George Brewster, hodi v farno šolo sv. Jožefa in je v 7. razredu. Deklica je nečakinja vrhovnega zdravnika KSKJ Dr. Joseph E. Ursicha in Mrs. Louis Zelezniar, žene pomožnega gl. tajnika KSKJ.

Odlikovan

Chicago, Ill. — Med osmero chikaškimi fanti, ki so bili pred kratkim odlikovani za svoje junaštvo na bojnem polju, kakor sporoča Vojni oddelek je tudi znani šentštefanski slovenski fant Sgt. Charles J. Horzen, katerega starši prebivajo na 1842 W. 23. St. Služi pri letalcih na Pacifiku. Dobil je odlikovanje "bronze oak leaf cluster."

Mr. Joe Kukman doma

Chicago, Ill. — Znani slovenski grocerist in mesar Mr. Joe Kukman se je te dni povrnil iz zdravilišča sv. Jožefa v Vedron, Ill., kjer je par tednov iskal zdravja. Nagaja mu prav mučen revmatizem. Prišel je domov, zdrav pa še ni; te vrste nadloga se ne da kar hitro odgnati. Želimo mu seveda, da bi se čimprej spet pozdravil.

Zlomila si nogo

Chicago, Ill. — Znana rojakinja Mrs. Mary Mezmarich je nesrečno padla po stopnicah in si zlomila nogo. Nahaja se v Martha Washington bolnišnici na 2318 W. Irving Pk. Blvd., soba št. 316, in bo vesela, če jo prijatelje priidejo obiskat. Njena hči Mrs. Anna Plantan iz La Salle je že par dni pri njej. Naši zvesti naročniki želimo, da bi se ji noga čim prej spet pozdravila in okrepila.

Na dopustu

Chicago, Ill. — Te dni je prišel za teden dni iz Fort Benning, Ga., domov Pvt. Edward Bogolin, mimogrede pa se je za par dni ustavil v Camp Butner, N. Carolina, in obiskal tam svojega brata Rev. Leonarda E. Bogolina.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi berite novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovincu".

OB SPREMEMBAH V JUGO-SLOVANSKI VLADI

V jugoslovanski zamejni vladi se je nekaj premaknilo. Ta sprememba ni prišla po inicijativi vladnih krogov samih, pač pa po nekem zunanjem pritisku. Od kod je ta pritisk prišel, si lahko napravi sodbo vsak. Po našem mnenju je zmagala Moskva, dasi to ni omenjeno nikjer. Vidno je, da so v Londonu in v Washingtonu pristali na željo Moskve vsaj delno in da je sprememba le nekaj kompromis v tem slučaju. Vendar brez nekega močnega pritiska bi ne bilo niti te kompromisne spremembe, ki je prišla.

Poglejmo nekoliko v preteklost. Ljudje, ki so sedeli v jugoslovanski vladi, so bili ljudje tipa starih časov. Bodi-mo odkriti. Bili so starega cincarskega tipa, večinoma Velesrbi. Do napada na državo so bili nekaki ultra-Jugoslovani. Vsakemu so razlagali evangelij ultra-jugoslovanstva. Tako, da se je človeku zdelo, ko je prišel pred nje, da ga v tem oziru smatrajo za ubogega šolarčka, ki ga želijo poučiti o abecedi pravega jugoslovanstva. To jugoslovanstvo pa je bilo tako in so ga tako razlagali, da je monopol na njihovo ultra-jugoslovanstvo bil vedno v njihovih rokah, pa tudi monopol vladanja v državi. Pri koritu so hoteli biti vedno sami. Če jih je kdaj kdo na to opozoril, so ga proglašali, da ruši jugoslovansko edinstvo.

Po napadu se je večina teh ultra-jugoslovanskih voditeljev umaknila v tujino. Tu so nadaljevali s svojo politiko. Ustanovili so si svoj sedež v Londonu in iz svojega gnezda v zamejstvu dirigirali svojo politiko. Hrvatov in Slovencev so imeli v svojem krogu le toliko, kolikor so sami hoteli, tako da so bili sami vedno v večini. Uporabljali so jih, da so propagirali idejo jugoslovanstva, seveda takega, ki naj bi ohranilo v sedlu stari režim in tip starega predvojne vladanja. Na dejstvo, da sedanja vojna pomeni za ves svet gotov prelom s prejšnjim predvojnimi redom, ni so gledali, kakor bi morali. Upali so, da jih bo Anglija in Amerika ščitila in da bo ostalo vse lepo pri starem, kakor je bilo preje. V tem so se zmotili.

Ako pogledamo še na to, kaj se je ob napadu in takoj po napadu zgodilo, da so se Hrvati tako ločili in jim je bil dan za vladarja Pavelič, in kako so prišle še druge zmešnjave, vidimo, da bi v vsakem slučaju Jugoslavijo zajela huda civilna vojna. Srbi bi se hoteli maščevati nad Hrvati in kri bi tekla v potokih. To so dobro videli v Londonu in Washingtonu, zato so pristali na predlog, ki je gotovo prišel od nekod drugod, najbrže iz vzhoda. Ta predlog ima namen, Jugoslaviji dati novo koalicijsko vlado, v kateri naj bodo vsi narodi zastopani in katera bo pazila, da ne bo nobene prilike za kaka maščevanja po vojni. Če ne, bi bil Balkan bolj krvav, kakor pa kedaj preje. Tito, tak ali tak, naj bo še tako kosmat grešni komunist, je s svojim rogovljenjem Zaveznikom koristil, ker je vstrajno nadlegoval Nemce, kar je bilo v korist Zaveznikov. Kake notranje žrtve so vsled tega nastajale, za to se Zavezniki niso menili; glavno zanje je, da je bilo s tem pomagano njim. Zato Titovega prizadevanja Zavezniki nikakor niso mogli prezreti. S tem pa je dobil Tito priložnost za svoje zahteve in v Londonu so jih začeli upoštevati. Churchill je pozval kralja Petra v London in mu najbrže odprto povedal, koliko je ura v Jugoslaviji. Angleži so diplomatje, ki znajo vsakega prijemati lepo s rokavicami. Najprvo je moral pristati, da se bo dala po vojni ljudstvu prilika, da si samo izbere vlado, kakoršno bo hotelo. Mihajlovič je moral podpisati potni list iz vlade. Nato je morala iti tudi Puriceva vlada. Najbolj grenki praški pa so bili, ko je moral povabiti Hrvate v sodelovanje. Šubašiču, hrvatskemu banu, je celo poveril mandat za sestavo vlade, kar je pa ta nekako odklonil, a vendar, kakor je razvidno, igra Šubašič glavno vlogo pri sestavljanju vlade. Njegova roka se v tem delu jasno vidi. N. pr. poslanika Fotiča ni mogel dosej premakniti nihče. Imel je kar vknjiženo pravico na svoj položaj. Niti vsa prejšnja vlada ga ni mogla premakniti, ker kralj ni v to dovolil. Zdaj je nekdo kralja pregovoril drugače, da se je moral svoji velesrbski politiki odreči in povabil je Šubašiča v vlado. To je velika zmaga za opozicijo dosedanje zamejne velesrbske vlade. Vse to je pa šele prva stopnja spremembe v jugoslovanski politiki. Sledile bodo še nadaljnje stopnje, ker slediti bodo morale.

V tej prvi stopnji sprememb je mogoče označiti vsa trenja med opozicijo in vlado kot prve posledice politične borbe med Prečani, to je onimi Jugoslovani, ki so prišli v območje Jugoslavije po razsulu Avstro-Ogerske in med velikim delom Velesrbov, ki so si ves čas domišljali, da so jim Prečani dani le kot nekake kolonije, katere naj bi ponižno sprejemale ukaze velesrbskega vladarja. Vendar sodeč po vseh okoliščinah, je kriza številnih preizkušenj tekom zadnjih treh let precej odprla oči tudi Srbom na jugu, da spregledavajo, da je bila dosedanja politika njihovih cincarskih voditeljev vse prej kakor vzorna, in da ni gradila trdne podlage za bodočnost Jugoslavije. Prečani pa so dobili s to spremembo kos nekega priznanja, vsaj okoliščine kažejo tako.

Mučni trenutki bodo še morda prišli, posebno tedaj, ko bo prišlo do ureditve odnosov med državo in veroizpovedmi. Pravoslavna cerkev je bila dosedaj nekaka izvoljenka uradne vlade, če tudi se je to prikrivalo. Druge cer-

Učenci farne šole slovenske cerkve Matere Božje v Waukeganu, Ill., so dobili pisмено pohvalno priznanje od Zakladniškega oddelka Zedinjenih držav, ker so kupili zadosti vojniš bondov in znamk za ceno štirih vojaških avtomobilov "jeeps". Iz svojega domoljubnega čuta in navdušenosti so učenci kupili za \$4.516,35 v bondih in znamkah. Na sliki vidimo, kako nekateri izmed njih pregledujejo in občudujejo enega izmed štirih vojniš avtomobilov, ki so bili kupljeni s omenjenim denarjem. K'oli ga je pripeljal, da so ga lahko vsi videli, F. B. Fonda, cm. Še več! Nekateri izmed učencev so tudi imeli priliko, da so se malo vozili na tem avtomobilu. Imenitno, kaj ne?

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

ZAVEZNIKI OPOZORILI FRANCOZE

Tisti dan, ko se je začela invazija, so bili med fransko ljudstvo razdeljeni posebni zavezniki letaki, ki so opozorili ljudi, naj uničijo občevalne zveze in naj se razpršijo po odprti deželi, ako bivajo v bližini posebnih važnih občevalnih središč.

SPOR V DEMOKRATSKIH VRSTAH V VIRGINIJI

Washington, D. C. — Med virginskimi demokrati so nastale dve močni struji. Ena se zavzema za ponovno izvolitev predsednika Roosevelta, druga pa temu nasprotuje. Senator Glass, ki je bil pred štirimi leti za Farleya in ga je na narodni konvenciji on predlagal za predsedniškega kandidata, je zdaj ves za ponovno nominacijo predsednika Roosevelta. Senator Harry Byrd, pa je odločno proti četrtemu terminu in deluje na vso moč proti. Oba senatorja bosta te dni potovala po državi in imela govore v prilog svojih struj.

NEMCI SE TRENIRAJO ZA VPAD

London. — Nemci so po naj-novejših poročilih začeli vežbati vzhodno prusko prebivalstvo v gerilskem vojevanju za slučaj zavezniške okupacije Vzhodne Pruske. Poljski časopis Dziennik Pol-

ski, glasilo poljske begunske vlade, piše, da je bil major Koenig postavljen za vodjo posebne gerilske šole v Kistryn. Dijaki te šole se vežbajo v borbi proti možu in podtalnih taktikah.

RAZDOR MED NEMCI NA POLJSKEM

Stockholm. — Nemški krajevni tisk poroča o nesoglasju na Poljskem med nemškimi begunci od Črnega morja in onimi, ki so bili naseljeni na Poljskem po invaziji.

Nesoglasje je bilo pripisano dejstvu, da so črnomoški begunci "nezadostno poučeni o nacional-socializmu in zvestobi do Hitlerja."

Te dni so poročali, da so vas Tusznov, ki je bila urejena za nemške begunce iz Besarabije, požgali partizani.

IZ DANZIGA

Stockholm. — Vsi nemški mladeniči od 15 pa do vojaške starosti v okraju Danzig morajo začeti s vojaško izobrazbo nemudoma, so te dni od tukaj poročali.

LIBERTY BELL ZVONIL

Na D-dan, 6. junija, je bilo slišati slavni Zvon Svobode po celem svetu. Nahaja se v Philadelphiji. Pred 168 leti je oznanil ameriškiemu narodu prostost. Leta 1836, ko je zvo-

nil ob smrti vrhovnega sodnika Marshalla, je počil in je počen še sedaj. Toda letos na D-dan je župan Bernard Samuels med posebno proslavo udaril nanj sedemkrat, ker je v besedi Liberty sedem črk. Glas je bil poslan širou sveta po kratkovalnem radiu.

KAKO HITRO DELAJO LADJE

Ker delajo sedaj velikansko število ladij po istem vzorcu, je mogoče, da jih ameriške ladjedelnice sedaj izgotovijo v tako kratkem času, kakor nikdar prej ni bilo mogoče. Ko so začeli izdelovati Liberty ladje v januarju 1942, so vsak mesec naredili 20 ladij. V decembru 1943 je mesečna proizvodnja poskočila že na 118 ladij. Od kraja so potrebovali po 241,3 dni za vsako ladjo, kar so polagoma znižali na 39,2 dni za vsako ladjo. Pač neverjeten uspeh!

MORAL SE JE OBRITI

James Struble, 58 let stari farmar iz Lawrenceville, Ill., se je leta 1932 zaobljubil, da se ne bo obril, in si ne bo dal ostriči las, dokler bo Roosevelt predsednik. Sedaj ga je pa nekaj sunilo v obraz: poročilo ne omenja, ali njegova boljša polovica, ali konj ali kak stroj, samo pravi, da je dobil močan sunek (kick) v obraz. Moral je pa ga zapeljati v bolnišnico, kjer so mu najprej ostrigli lase in odrezali 12 let staro častljivo brado, da so lahko prišli do rane. Mož je kar zadovoljen in pravi, da mu je veliko bolj hladno zdaj, ko ni več tako poražen.

TEŽKI OBLAKI NAD NEMČIJO

Spisal Bert Wyler

Berne, Švica. — Poročila od privatnih nemških virov in pa nevtralnih dopisnikov v Berlinu opisujejo atmosfero v Nemčiji od začetka invazije kot zelo "napeto in morečo".

Vsi sloji prebivalstva čutijo, da se bliža končni izid vojne, da pa ni sigurno, ali bo ta konec prijeten.

Pravijo, da je situacija celo v višjih vojniš krogih in naciističnih krogih mrka. Zastonj človek išče eno samo veselo novico v nemških časopisih, ki razpravljajo eno najbolj klavernih slik "Mrak Bogov" in pa pišejo o "junaški obrambi nemških čet v Normandiji proti mnogostevilnemu sovražniku". Hitlerjevi krogi se pritožujejo nad nesrečno invazijo, ki da se je ponesrečila, ker je vrhovno poveljstvo pričakovalo udarec za udarcem očitno v drugih odsekih in da bi generali temu primerno razpolagali s svojimi četami.

Tudi v drugih ozirih so nemška poročila trpka. Vrhovno poveljstvo je objavilo številke pomorskih zaveznških izgub od pričetka invazije. Trdijo, da so potopili dve križarki, tri rušilce, šest transportov in dvanajst majhnih ladij. Tudi če so te številke prave, so izgube nizke. Berliner Lokalanzeiger nudi razlago, da Nemci niso imeli vojne flote v tej vojni, ki bi se lahko kosala z britansko in ameriško mornarico, kar je moralo kaj iztresti tiste Nemce, ki so verjeli Goebelsove širokoustenje, da so Doenitzove podmornice uničile britansko nadmoč na morju. Lo-

kalanzeiger dodaja, da so večje nemške mornariške enote bile ali uničene ali pa poškodovane, in da so pomorske sile, ki so še na razpolago, sposobne samo za nenadno akcijo, podmornice pa da so bile v globokih vodah.

Po mnenju švicarskega Neue Zuercher Zeitung se vojaški krogi v Berlinu povsem zavedajo popolne onemoglosti njihovih zračnih sil. Kaj to pomeni, piše berlinski dopisnik tega časopisa, se je pokazalo v prejšnjih bitkah. On citira berlinske vojne dopisnike, ki pravijo, da zavezniška letala, liki muham letajo nad cestami, ki jih uporabljajo za transport rezerv na fronto.

Tale del iz poročila Neue Zuercher Zeitung, ki je šel skozi nemško cenzuro, pa zasluži posebno pozornost: Maršal Von Rundstedt gleda v obraz vznemirljivemu dejstvu, da Zavezniki širijo zavzeta ozemlja. Preje ali sleje se mora to ustaviti, da se prepreči panika med nemškimi četami. Nemško vodstvo je na slabšem, ker more sovražnik skrivati svoje name-re. Vojaški krogi mislijo, da je general Eisenhower poslal samo eno četrtno svojih sil, ki jih ima na razpolago za invazijo.

Zaskrbljenost med nemškim vodstvom, je imela svoj vpliv med prebivalstvom, in splošno začenjajo misliti, da se lahko dogodki za vedno izvirajo iz rok v notranjih zadevah. V takih prilikah je pridobil časopis "Notranja Fronta" posebno važnost, ker predstavlja opozicijo v Nemčiji.

O NEMSKI STRATEGIJI

Spisal E. Yappou

London. — Budni opazovalci nemške strategije so povedali prekomorski agenciji, da je prav verjetno, da nemški defenzivni načrti zahtevajo prepustitev dveh tretjin Francije za to, da bodo defenzivne linije manj prodirljive in komunikacije lažje.

Tak velikanski umik bi prišel na vrsto zadnji v tri-faznem defenzivnem programu, po katerem Nemci najbrže delajo.

Prvi del, ki je še v teku, ima namen vreči zavezniške upadale nazaj proti morju. Če se to ne posreči, bodo Nemci začeli z drugim delom, to se pravi, da bodo z vso silo začeli braniti francoska atlantska pristanišča.

Če so pristanišča izgubljena, bodo Nemci videli, da se morajo umakniti. Medtem, ko bodo krajsali frontno linijo, bodo Nemci poskušali potegniti zavezniško armado globoko v notranjost, kjer bodo te brez mornariške pomoči izpostavljene preostali nemški zračni sili.

Seveda je trajanje teh posameznih faz nepreračunljivo, a izvedenci pravijo, da je to prav gotovo načrt gen. field maršala Karl Von Rundstedta. Treba bi bilo spremeniti samo podrobnosti, ko bo Churchill namignil o novem izkrcanju.

Nemci bodo nedvomno nasprotovali vpostavitvi fronte, ki

bi jih zelo oslabil. Ko bodo enkrat zapadna pristanišča izgubljena se oni lahko umaknejo polagoma severovzhodno in postavijo črto v severni Franciji, tekočo od Dieppe do St. Quentin, potem pa južnovzhodno do Vsges in Jura pogorja, končujoč se ob Švicarski meji.

To bi pomenilo prepustitev dveh tretjin Francije, a z vojaškega stališča bo ta krajša črta lažje dosegljiva iz Nemčije, njihovo desno krilo ob kanalu bo pa zavarovano z najboljšimi utrdbami, ki so jih Nemci zgradili v zapadni Evropi. Na ta način bi se lahko tudi izognili naravnim zaprekam pri pošiljanju novih pomoči iz rajha, kot na primer Loire in Seine, katerih mostovi bodo stalno trpeli zaradi zavezniških zračnih napadov.

Utrjevanje te črte se celo sedaj vrši. Za to črto leže druge utrdbe ob rekah Meuse in Schelde gor skozi Belgijo, kakor tudi Maginotova linija in pa Siegfridova linija.

Takole mislijo Nemci voditi zadnji boj, ki bo, kakor oni upajo, izmučil Zaveznike tako, da bodo voljni za kompromis. Načrt pa seveda ne vključuje obstoječe vzhodne in južne fronte, kakor tudi drugih načrtov, ki jih imajo morda Zavezniki v žepu.

MALO DROBIŽA

Kdor je navezan na svoje lastne vi-re, je na poti k sreči, kajti naše zmožnosti, se razvijajo ter pokažejo energijo, katere niso bile preje zmožne.

Po nekih podatkih odpadeta na sto ranjenecv v sedanjih vojni samo dva, ki sta zadeta v glavo ali telo. Vsi drugi so ranjeni ali v roke ali v noge.

Nobena reč ni strašna z izjemo strahu samega.

Ležanje namesto sedenja pri jedi je bilo v navadi pri vzhodnih narodih. Ta običaj so si prisvojili stari Grki in nato še Rimljani. Pozneje so začeli pod vplivom Germanov Grki in Rimljani zopet jesti sede. Sicer pa so Grki v najstarejših časih pri jedi sedeli.

Ko je znani pisatelj Laza Lazarevič prebral Tolstojev "Ano Karenino," ni hotel štiri leta ničesar napisati, ker je menil, da je vsako drugo literarno delo, razen omenjenega, brezpomembno.

S TAKIMI PREKLJAMI BODO KLATILI NEMŠKA LETALA

Obdan s šaklji polnimi peska je ta vitki 120-mm. top, ki o njem pravijo odgovorni krogi, da lahko pošteno krogle s tako silo, da se razpočijo visoko gor v stratosferi. Topničarji v Camp Davis, N. C., se učijo, kako ravnati s tako pištolico. Cev je vitka, ali poglejte, kako močan je trup!

HVALA ZA PODPORO!

P. Bernard Ambrožič

SANSov glavni urad je dal zadnje čase v nekaterih listih objaviti neke izjave slovenskih partizanov, med katerimi se zlasti odlikujejo izjave Rev. Metoda Mikuža, Josipa Vidmarja in Edvarda Kocbeka. Izvršni tajnik Kuhelj pravi v uvodu, da so te objave najboljše odgovor P. Ambrožiču. Se strinjamo. To je pa popolnoma res! Nisem mislil, da bo od te strani prišla taka izdatna podpora. To ni samo moje mnenje, ampak vidim iz pismen nekaterih katoličanov, ki sem jih te dni dobil, da je res tako. Ljudje, ki berejo, znajo sami misliti.

Dobro leto dni je od tega, odkar so nas skušali prepričati, da je med slovenskimi partizani tudi večina slovenske duhovščine v starem kraju. Brali smo neko izjavo, ki je trdila, da jih je vsaj 80% za partizane. Mi smo dejali, da to ni res, pa so padli po nas. Zdaj so sami začeli dokazovati, da imajo poleg Metoda Mikuža komaj še kate-rega, ki bi se jim tako predal kot se je ta.

Kuhelj pravi v uvodu, da je škof suspendiral Rev. Mikuža na zahtevo Lahov in "Bele garde". To pove Kuhelj, ne Mikuž. Mi si pa lahko mislimo, da ga je suspendiral iz takih razlogov, kot je ameriški škof suspendiral Rev. Orlemanskega. Prelomil je pač cerkvene postavbe, ki branijo duhovniku zapustiti svoje mesto brez škofovega dovoljenja. Rev. Orlemanski se je vrnil, se škofu podvrgel in vse je spet dobro. Rev. Mikuž se je podvrgel in toliko, da je nehal opravljati svojo duhovniško službo, kakor spoznamo iz njegovih izjav, vrnil se pa ni. Škof torej ni mogel umakniti svoje suspenzije, kakor bi je ameriški škof ne bil, če bi se Rev. Orlemanski ne bil vrnil na svoje mesto. To je vsa skrivnost.

Rev. Mikuž ne skuša zakriti, da je šel med komuniste. Da pa niso v OF sami komunisti, potrди tudi sam, kakor smo trdili mi. Da so pa komisarji komunisti, smo tudi že večkrat povedali. To pove tudi Mikuž. Vse se vjema. Hvala za podporo!

Novo nam je, kar pravi Mikuž, da je bistvena poteza komunizma spoštovanje do verskega prepričanja vsakega posameznika! Mi ne vemo, odkaj je to res. Kolikor vemo, dozdaj še noben komunist ni kaj takega izjavil. Če se bo pokazalo, da je to res, bomo v tem oziru spremenili svojo sodbo o komunizmu. Zgolj na besede Rev. Mikuža pa, žal, ne moremo pozabiti na vse, kar smo dozdaj vedeli o komunizmu.

Josip Vidmar je naslovil na slovensko duhovščino posebno poslanico. V glavnem potrjuje isto, kar sem zapisal v začetku. Vidmar se zelo pritožuje, da slovenski duhovniki ne podpirajo partizanov. Za njim se enako pritožujejo partizanski somišljeniki tu med nami. Josip Vidmar ugotavlja, da so doslej slovenski duhovniki uživali sloves prvih buditeljev naroda. To torej Vidmar priznava. Zadnjih dvesto let je to veljalo, morda še delj. Vemo, da so slovenski duhovniki ostali buditelji naroda v različnih, tudi najtežjih razmerah za narod. Naši so pravo pot za delo v blagor naroda brez navodil od kakih partizanov, kako morajo delati. Iz tega bi človek sklepal — tudi če bi nič ne vedel o položaju v Sloveniji v naših dneh — da se bodo ti tako preizkušeni buditelji naroda pač znašli na pravem mestu tudi v današnjih časih. Ali se vam ne zdi? Slovenska duhovščina je vodila in budila narod skozi stoletja, partizani so od včeraj.

Josip Vidmar ugotavlja, da je slovenska duhovščina na

Primorskem drugačnega mnenja o Osvobodilni Fronti. Iz poročil, ki smo jih že tudi objavili, pa sledi, da je na Primorskem tudi Osvobodilna Fronta nekaj drugega ko v ožji Sloveniji. Tako je spet vse pojasnjeno.

Edvard Kocbek v svoji izjavi močno poudarja, da je kristjan. Jako lepo. Mi pa hočemo biti in ostati s slovenskim narodom doma ne samo kristjani, ampak tudi katoličani. Zato nas ne more vzgati Kocbekov poziv na slovensko duhovščino, ki se glasi: "Prelomi s svojimi stanovskimi predstojniki..." Koliko je v tem pozivu kristjanstva, ne bom razpravjal. Da katoličanstva ni, to je jasno.

Ta Kocbekov poziv diši prav tako kot ugotovitev Mr. Zaitza, da Rev. Orlemanski ni tak mož, ki so mislili o njem. Podvrgel se je svojemu škofu in izgubil veljavo v očeh Mr. Zaitza. Slovenska duhovščina doma je pa izgubila veljavo pri Kocbeku, ko noče odpasti od svojega škofa. Mi vemo, da posamezni škof morda v težkih razmerah ne najde takoj prave smeri. Nismo pa še nobenih dokazov, da se je to zgodilo z ljubljanskim škofom. Na drugi strani pa tudi vemo, da kak upor duhovščine napram njenim škofom nikoli ne vodi do boljšega kristjanstva, kaj šele do boljšega katoličanstva. Kocbekov poziv torej tudi ne more prav nič škodovati. Nasprotno, potrjuje naša stvarila, da v vsem tem ni zgolj politika, ampak tudi verska vprašanja so jako od blizu prizadeta. Hvala za podporo, gospod Kuhelj!

Pa je še nekaj, za kar sem hvaležen, in z menoj vred brez dvoma tudi drugi naši katoličani, duhovniki in laiki. Rev. Mikuž, Josip Vidmar in Edvard Kocbek so zapisali med plevmi tudi nekaj prav lepih zrn. Hvala Bogu, jako lepo pišejo o Kristusu in njegovem delu. To je naravnost veličastno. In vse te lepe reči so ponatisnjene v nekaterih naših časopisih tu v Ameriki, katerih bralci doslej niso bili vajeni brati lepih reči o Kristusu, vsaj ne v tistih svojih časopisih. Tu se človek ne hote spomni na izrek sv. Pavla: "Samo da se Kristus označuje, pa naj bo primerno ali neprimerno." Hvala za podporo!

Naj Bog sodi, če so ti gospodje res tako vneti za Kristusa, ali ga uporabljajo le za svojo propagando. Jaz ne bom sodil. Zelo me pa veseli, da so naši — doslej po večini — brezverski časopisi naenkrat tako vneti za Kristusovo čast, da so vse tiste lepe reči o Njem ponatisnili. O, Kristusa naj pa partizani le še nadalje proslavljajo — samo PRAV in do vseh posledic PRAVILNO naj razlagajo njegovo delo! Potem se bo dalo marsikaj premostiti in tudi — pozabiti...

Sploh se je v marsičem ta naš razdor tako zaobilni, da smo lahko prav zadovoljni. Morda bomo odslej sploh lahke molčali in od strani opazovali. Saj se druge sile bore za naše stališče. Kar prav tako! Mi se ne potegujemo za razpore in prekljanja radi prekijarij samih. Le če se zavedamo potrebe, se spustimo v polemiko.

Jaz sem že zdavnaj zapisal in objavil svojo misel, da mora v razpore v Jugoslaviji priti do kakoga sporazuma, drugače jo našim ljudem! Zapisal sem na primer: Mihajlovičevi naj popuste od svojega velebrstva, Titovci pa od svojega komunizma, pa bodo kmalu lahko skupaj... Ali ne vidite znakov, da se to godi? Morda po laštem spoznanju, morda na pri-tisk Churchilla in drugih sil. Vseeno, v tem je edini izhod.

"He's an A-card holder. Just gloating over his contribution to the war effort."

Če je pa to poskušanje celo pod vplivom samega Kristusa, toliko stokrat bolje! To nas toliko bolj veseli. Hvala, prav lepa hvala za podporo!

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

PISMO IZ EGIPTA O POLOŽAJU PRIMORCEV

Prepis poslal našemu uredništvu v priobčitev P. A. Urnkar.

Koncem februarja 1944.

(Dalje)

Nastop Nemcev proti Osvobodilni Fronti

Nemci so prišli v Gorico dne 12. septembra in jo zasedli. Poslednega odpora od strani osvobodilne vojske ni bilo. Nemci so bili premočni. Prej omenjena posadka slovenskih in laških partizanov, ki je imela zasedeni obe železniški postaji, se je umaknila v okolico. Nemci so tisti dan vzeli le Gorico. Partizani so pa za vso deželo napovedali mobilizacijo vsega moškega prebivalstva od 18. do 45. leta. Zbrala se je precej močna četa.

Že 20. septembra so pa Nemci udarili na podeželje. Začeli so svojo ofenzivo iz Gorice proti Postojni. Z ognjem iz svojih kanonov so porušili velike dele vasi: Kronberg, Podsabotin, Miren, Volčjodrago, Bilje, Vgersko, Ajševico, Renče, St. Peter. Na ozemlju Čaven-Dol-Otlica so zajeli glavno vojsko Osvobodilne Fronte in pobili kakih 1600 mož. Ujeli so jih menda 350 in pozneje postrelili.

Sledili so podobni nastopi drugod po deželi. Nižje ležeči kraji so tako prišli pod nemško peto, le v pogorjih so ostali vojski Osvobodilne Fronte in partizani. Zdaj so Nemci razglasili mobilizacijo in uvrščali naše ljudi v italijanske jedinice za delovno službo pod fašisti. Druge slovenske obveznike so pošiljali v Italijo in Nemčijo na prisilno delo. V deželi sami so takoj začeli utrjevati važnejše kraje, zlasti Nanos in soško dolino. Nadaljevali so tudi s pohodi v gorate kraje proti Osvobodilni Fronti, ki je pa nikoli niso mogli spraviti s poti.

Značilno je, da so Nemci po vseh krajih Julijske Krajine, ki niso porušeni, odprli slovenske šole. Po njih skušajo slovenski deci vsiljevati nacističnega duha. Tudi slovenskega tiska je sedaj vse polno na Primorskem, ki je pa sedaj pripravljen v istem strupenem duhu. Uspeha s temi rečmi Nemci ne bodo doživeli. Slovenci so preveč narodno zavedni. Slovenskega tiska iz

nemških rok ne marajo, pa tudi otrok ne pošiljajo v šolo, ako se le morejo izogniti. Sicer je pa polovica vasi delno ali celotno porušeni in je kolikšaj reden šolski pouk že radi tega nemogoč. In poročila vztrajajo pri trditvah, da se deželica bolj in bolj prazni. Kot že omenjeno, odvajajo ljudi na prisilno delo na sever in jug. Mnogo jih beži proti jugu radi neznočnih razmer doma, nekaj jih še vedno pada v spoprijemih z Nemci. Sodi se, da je v tistem delu Italije, ki je pod Badoglijevo vladjo, kakih 25.000 Slovencev, ne samih Primorcev. Največ teh je menda bivših vojni ujetnikov. Nekateri so še sedaj v vojnih taboriščih, drugi se svobodno gibljejo, tretji so v vojaški službi. Badoglijeve oblasti jih silijo k vstopu v redno laško armado, ki je zdaj z Zavezniki, proti čemer se naši ljudje z vsami silami upirajo. Zakaj?

Badoglio je osnoval posebne "Jugoslovanske vojaške jedinice" v okvirju svoje vojske, ki naj bi se pa v njej porazgubile in njihovo jugoslovanstvo naj bi ne šlo preko njihovega imena. Morda bi se nekaj več dovolilo onim Jugoslovanom, ki so se od drugod nahrali v tem delu Italije, Primorcem kot laškim državljanom, tudi pod Badoglijem ni dovoljen kak izjemen značaj. Jaso je, da Badoglijevem Primorska ni nič drugega ko del laške zemlje.

Na drugi strani so se pa pod fašisti in Nemci v Trstu osnovali neke "Kompanije iz Julijske Krajine" (Compagnie Giuliane) takoj po premirju z izrecnim namenom, da Slovenci in Lah skupaj branijo italijanstvo Primorja. To je seveda laško-fašistični trik.

Tako sta na delu ti dve sili, ena na jugu, druga na severu italijanske fronte, da se Primorcem vzame možnost samostojnega nastopa pred svetom in se izbriše iz javnosti vprašanje ujedinjenja Primorske z ostalo Slovenijo in Jugoslavijo. (Dalje prihodnjic)

O KRALJICI INSTRUMENTOV

Pislo Ivan Račič

Chicago, Ill.

IV.

Danes se bomo pa, za spremljanje, podali na popotovanje po Ameriki in bomo skušali doznati, kje imajo največje orgle in kako velike so tiste največje orgle. Če vprašamo povprečnega mladega človeka v Chicagu, takega ki hodi gledat razne sportne predstave, kakor drsanje po ledu (ice follies), igranje "hoc-

key", napol cirkuške predstave iz zapada, imenovane rodeo, itd., katere so največje orgle na svetu, bo takoj odvrnil, da tiste v Chicago Stadiumu, najbolj zanimive pa tiste v movie gledališču Chicago. Enako bo povprečen mlad Newyorčan odgovoril, da so največje in najboljše orgle na svetu one, ki se nahajajo v Roxy Theater v New Yorku. Je že prav, da vsak be-rač svojo malho hvali, resnica pa je, da niti Chicago niti New York nimata največjih orgel. Vse križem Amerike je več kot sto veliko večjih orgel kakor so v chikaškem Stadiju ali pa v newyorškem Roxy gledališču, najbrž pa nobene druge niso tako glasne kakor tiste v chikaškem Stadiju. Prve in druge imajo le okrog 50 vrst piščali. Orgle v tukajšnji sosednji nemški cerkvi, dva bloka od Sv. Stefana, imajo pa okrog 45 vrst piščali! Največje orgle v Chicagu se nahajajo v First Congregational Church of Chicago na Washington Blvd. in Ashland Ave.; piščalk imajo nekaj nad 100 vrst.

Po gledališčih, tudi največjih, imajo redkokdaj orgle, ki bi imele več kot 20 vrst piščali. Toda kar imajo, tisto znajo oglašati, da občinstvo misli, da ališ res nekaj silno izrednega. Ponekod so lastniki gledališč oglašali, da so dali za svoje orgle \$50,000; če so mislili, da ljudi lahko še bolj potegnejo, so pa povzdignili svoto na \$100,000. Kolika je bila resnica, je težko reči, toliko je pa gotovo, da ni bila več kakor \$20,000. Omenjeno Roxy gledališče je seveda izjema.

Kje imajo pa največje orgle? Na to se ne da kar naravnost odgovoriti. Je precej tako, kakor bi vprašali, kdo je najmočnejši človek na svetu. Nekeč sem slišal, da je bil najmoe-njši neki kovač, ki je lahko tako trdo stopil na tla, da je vse okrog njega tri metre visoko poskočilo. Ampak kovač tega — nikdar ni storil!

Največje orgle na svetu se nahajajo v Atlantic City, New Jersey, v Atlantic City Auditoriumu. V tem zbirališču je se-dežev za 41,000 ljudi in se tam navadno vršijo velike konven-cije. Piščalke za te orgle so postavljene v osmero velikih sobah. Razvrščene so v okrog 1,000 vrst ali spremenov, njih število pa znaša 32,913. Kaj tako ogromnega si pač ne morejo nikjer drugje zamisliti kakor v Ameriki. Toda, kaj pomaga vse to, ker teh orgel še nikoli niso uporabljali celih, ampak le razmeroma zelo majhen del! Kovač je močan, pa ni nikoli pokazal, kako je močan! Samo enkrat so se odločili, da jih bodo razkazali cele na nekem koncertu, pa je zadnji trenutek pritekel mestni župan in načrt prepredil. Zakaj? Mehovi so narejeni na 400 konjskih sil in požrejo toliko elektrike, da niti tako veliko mesto kot je Atlantic City tolikega bremena ne zmore. Pa so še druge težave.

Iz tega bi sledilo, da je bolj prav, če rečemo, da so največje orgle na svetu tiste, ki se nahajajo v prostorih veletrgovine John Wanamaker v Philadelphiji, Pa. Saj niso veliko manjše kakor one v Atlantic City; pri tako velikem instrumentu par tisoč piščal več ali manj ne pomeni dosti. Wanamakerjeve orgle imajo 30,067 piščalk. Toda te orgle so v rabi neprestano in večkrat tudi cele, ne samo majhen del.

Znamite orgle imajo tudi po raznih velikih ameriških univerzah. Po raznih velikih cerkvah mesta New York je tudi več prav imenitnih orgel, ene najbolj slavnih pa se nahajajo v mormonskem svetišču Mormon Tabernacle v Salt Lake City, Utah.

(Dalje prihodnjic)

Investirajte svoj denar v vojne bonde! Pomagajte svoji deželi do zmage!

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

- 25. Nedelja — 4. pobinko čitna.
- 26. Ponedeljek — Janez in Pavel, muč.
- 27. Torek — Vladislav, kralj.
- 28. Sreda — Irenej, škof.
- 29. Četrtek — Peter in Pavel.
- 30. Petek — Sv. Pavla spomin.

JULIJ, 1944

- 1. Sobota — Presv. Kri.

ČETRTA NEDELJA PO BINKOŠTIH

"Učenik, vso noč smo delali, pa nič ne vjeli" (Luka 5, 5).

Prazno delo. Peter se je razumel na ribji lov, vso noč se je trudil s tovariši, uporabil vse znanje, ampak uspeha ni bilo. Tako je pri mnogih v delu za večnost.

Odložijo delo na noč. O ti noči pravi Zveličar: "Delati moram dela tega, ki me je poslal, dokler je dan. Pride noč, ko nihče ne more delati" (Jan. 9, 4). Dokler živimo, si moremo nekaj zbrati za večnost, za smrti je prepozno. Zdaj moremo zadostiti za grehe, po smrti se le pokoriti. Delaj zdaj, ne bodi len, ne zakopljaj talentov. "Kdor pičlo seje, bo pičlo žet" (2 Kor. 9, 6).

Delajo po noči, v grehah, brez stanja milosti. Dobro pri noči mpre pripraviti na spokorenje, tudi čisto ti lahko marsikaj prinese, ampak za nebasa ti ne hasne. Taka dela so "mrtva" dela. Dolgo biti v grehu prinaša nepreračunljivo škodo, čas je izgubljen za večnost. Ne odlašaj s pokoro.

Ne delajo iz pokorščine do Boga. Sv. Gregorij pravi: "Po vsi pravici je pokorščina pred žrtvijo, ker po žrtvah se daruje le tuje meso, po pokorščini lasna volja". In sv. Tomaž meni: "Zato so vsa druga čednostna dela pred Bogom zaslužljiva le, ker so storjena po pokorščini do volje božje." Mučenitvo celo ni nič in dela usmiljenja ne pomagajo za večnost, ker ni poleg ljubezni in te ni, ker ni pokorščine. Zveličar je delal vse le iz ljubezni, iz pokorščine, kakor pravi apostol (Fil. 2, 8). Pokorščina izpreminja celo navadna dela v zaklade. To je mogoče po dobrem namenu. Kamen se izpremeni v zlato, pravcata alkemija.

Proč z grehom, ki nás vsega oropa in nam zveže roke. Vse le iz ljubezni do Boga, iz ponižne pokorščine. Peter je še enkrat šel na lov. "Na tvojo besedo", in lov rib je bil silno velik.

Pobrigaj se, kako moraš iti na lov za večnost.

SLOVENSKA KRAJINA V MILWAUKEE!

Edina na orednjem zapadu, s izključno slovenskim programom v obeh jezikih: se oddaja vsako nedeljo od 8. do 10. ure dopoldne preko

WRJN RACINE RADIO POSTAJE (1400 Kc.)

Oddaja je slovenski list "Jugoslovanski Obzor" v Milwaukee. — Za uvrstitve godovnih in drugih čestitk, ali društvenih in trgovskih objav pišite najpogosteje do petka jutraj na: YUGOSLAV (SLOVENIAN) RADIO HOUR, 630 West National Avenue, Milwaukee. 4. Wis. Telefon Mitchell 4373. ali Mitchell 5551.

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFERAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in šenitovanja. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

VAŠI SINOV PRI VOJAKIH

bi radi razumeli, kaj jim vi pišete po slovensko. Pri tem jim je najboljši tolmač za razne besede in izraze

"ANGLESKO - SLOVENSKE BERILO"

"ENGLISH-SLOVENE READER"

Sestavil in spisal Dr. J. F. Kern

katero stane \$2.00

To berilo je pripravno za učenje angleščine za starejše in za mlajše za učenje slovenščine.

Naročila pošiljate na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah Sodež: Joliet, Ill. Inskop. v drž. Illinois 24. maja 1914.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vse za ožega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Prejedača: George Stonich, 257 Linc Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tunick, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Katharine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Linc Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanick, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blaginjak: Joseph Klepac, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Matthew Kaba, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jermak, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlikovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovach, 294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Duma, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Aletičnega oddelka: Emory Schar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. j. 1944 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, pokojnih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrta milijona dolarjev.

Društvo za DSD, se lahko ustavi v vsakem mestu Zdr. države na manj kot 6 član (cam) na odrasli oddelci. Sprejme se vsak katoličan molilca ali katoliškega spoja v starosti od 19 do 69 let. V mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto vira.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (cam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blaginje, kakor tudi za rane operacije in polikliniko.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 124.48% solventna; to potrjujejo izvedenci (actuaries). Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojstvom in rojakstvom se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno družbo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali telefonsko na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Linc St., Joliet, Ill.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA DSD

Dr. št.	Ime	Maj 1944
1	John Videtich	\$ 25.75
	Stephen Stukel	7.00
	John Zajc, pol.	14.00
	Martin Stanisha	11.00
	Paul Dolinshek	11.50
	John Udovich, pol.	10.00
	Simon Voncina,	20.00
3	Frances Trdin, pol.	17.50
6	Matthew Miholic	12.00
	Anton Marenic	43.00
8	Anna Marentic	25.00
11	Matthew Balkovec (Deceased)	30.00
	Matthew Rogina	20.00
12	Ursula Ambrose	15.00
	Barbara Zelko	30.00
	Evelyn Polanich	35.00
	Mary Legan	35.00
	Amelia Brozovich	20.00
16	Mary Dolmovich	20.50
	Skupaj	\$402.25

Izplačali za operacije:

6	Matthew Miholic, Cert. 6337	75.00
12	Amelia Brozovich, Cert. 5070	75.00
	Skupaj	\$150.00

Izplačali za posmrtnine:

11	Matthew Balkovec, Cert. 5834	\$500.00
----	------------------------------	----------

Za DSD FRANK J. WEDIC, gl. tajnik.

Dopisi lokalnih društev

DR. SV. TEREZIJE ŠT. 16 DSD

Chicago, Ill.

Članice društva Sv. Terezije št. 16 DSD so v nedeljo vabljeni, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje mesečne seje, ki se bo vršila dne 26. junija ob 8:00 uri zvečer v navadnih prostorih. Ker bo ta seja zelo važna, je tudi dolžnost vseh članic, da se seje udeležijo. Volilo se bo delegatino za našo 12. redno konvencijo DSD, ki se bo vršila koncem meseca avgusta tukaj v Chicagu. Dolžnost vseh članic toraj je, da pridete na sejo, da bo naše društvo zastopano po delegatini, kateri je kaj za napredek društva in DSD.

Na tej seji bo sprejetih več novih članov v mladinski oddelci.

Gledajmo in potrudimo se, da v tej predkonvenčni kampanji pridobimo vsaj vsaka ene-

ga novega člana ali članico do prihodnje seje. Potrudimo se malo za napredek našega društva in DSD.

K sklepu vas še nekrat pozivam na sejo in ostajam s sester-skim pozdravom

Mary Kovacic, tajnica.

IZ URADA DRUŠTVA SV. Družine ŠT. 1 DSD

Joliet, Ill.

Tem potom zopet vabim članstvo našega društva, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje v nedeljo 25. junija, ker bo zelo važna seja. Poleg drugih zadev, ki bodo na dnevnem redu glade bližajoče se konvencije, bo tudi volitev delegatov. Pri zadnji seji je bilo mogoče izvoliti le štiri delegate, po številu našega članstva pa je društvo upravičeno do 11 delegatov, toraj jih moramo izvoliti še sedem. Ker je čas predkonvencijo že blizu, je potrebno, da se vsi člani resno zavzamemo za to važno zadevo, da se čim prej izvoli še omenjeno število delegatov. Mnogo članov za-

PRVI IZDELEK TE VRSTE

Prvo sliko srednje velike pristalne ladje LSM (landing ship medium), ki jo je ameriška armada razvnela dovolila približno. Ladja je najnovejša imela 11 temeljnih vrst takega brodoma, ki lahko pride čisto do brega in je bila prva izdelana take vrste. Tukaj jo ravno spuščajo v vodo nekje v Pullman-Standard Car ladjedelnicah.

poslenih v vojni industriji ne more prevzeti za delegata, ker ne dobe dopusta, imamo pa tudi lepo število članov, ki niso zaposleni pri takem delu, zato vljudo apeliram na te člane, kateremu je kaj pri srcu naše društvo, kar bi moralo vsake-mu biti, naj pridejo na sejo in naj pokažejo, da žele kot zavodni dobri člani delati v korist našega društva in naše dične DSD. Bratje in sestre, pomni-te, da je konvencija zelo važna za slehernega člana in članico, ker na konvenciji se delajo sklepi za nadaljni napredek orga-nizacije in za korist vsega član-stva. Zato, bratje, naj ne bo ta moj opomin in vabilo zaman. Prosim, da ga upoštevate, ker pisano je za vaš dobrobit. Naj še omenim, da bomo po seji imeli nekaj dobrega okrepčila in medsebojne zabave. V upa-nju, da se v velikem številu sni-memo na seji prihodnjega nede-ljo

Vas vse bratsko pozdravljam
Anton J. Smrekar, tajnik.

ST. JOHN'S DSD

Chicago, Ill.

Just a special reminder that there is going to be a very im-portant meeting this coming Sunday at 9:00 A. M. instead of the usual time 2 P. M. Please do your part and show us that you do care and will come down to the meeting.

We all surely know about the Convention that is going to be held in Chicago this year be-ginning on August 27. You know that there are many things to be discussed and that we are to select delegates for the Convention. I urge each and everyone of you to be sure and come to this important meeting. Don't forget the time is 9:00 A. M. June 25, 1944. Till Sunday I am your

Steve Kosar, Pres.

DR. SV. IVANA KRSTITELA ŠT. 13 DSD

Chicago, Ill.

Cenjeni člani in članice: Pro-sim Vas, da se udeležite naše mesečne seje, ki se bo vršila 25. junija ob 9. uri dopoldne. Pro-sim, ne pozabite dneva.

Ta seja bo zelo važna za vsa-kega. Kakor Vam je že znano, bo imela DSD konvencijo v Chi-cagi zadnji teden v avgustu. Zato ste prošeni vsi, da se ude-ležite te seje, ker bo treba dele-gate zbrati. Zdej je zadnji čas.

Obenem Vas pa tudi vse pro-sim, skušajte pridobiti kaj no-vih članov in članic, ker bo to najlepši dar za društvo in DSD v konvenčnem letu, zraven te-ga pa dobite še lepo nagrado od DSD.

Pri tej priliki naznanjam, da nas društvo Sv. Križ vabi na svoj piknik v Willow Springs na Keglovih prostorih. Vstopni-na je prosta, zato ne pozabite priti vsi na ta piknik 25. junija. Na svidenje v nedeljo.

John Densa, tajnik.

TO IN ONO

ALI IMA KDO ZEMLJEVID SLOVENIJE?

Mogoče ima kateri izmed ro-jakov zemljevide ali knjige, ki so velike važnosti za Naš Vojni oddelek. Armađna postrež-ba s zemljevidi (Army Map Service) bi rada dobila v dar ali pa na posodo naslednje vr-ste materiala, ki je bil izdan v tujih deželah: načrt cest in ulic za razna mesta, trge in va-si, načrte pristanišč, zemljevi-de, ki kažejo gore, hribe, ravnine in vodovja, vsaj v razmerju 1: 1,000,000 ali večje, "Set Maps", fotografije iz zraka, načrte cest, atlase, knjižice, ki služijo za vodnike po posamez-nih mestih ali krajih (sporoči-te samo naslov, ime izdajatelja in letnico), leksikone, poročila ljudskega števja; letna poročila in podobno. Nikar pa ne pošil-jajte zemljevidov Združenih držav in zemljevidov, ki so bili izdani v Združenih državah ali v Angliji, kakor na pr. publi-kacije od National Geographic Society itd. Vsa obvestila poš-iljite na sledeči naslov:

War Department
ARMY MAP SERVICE
Chicago Library Branch
Room 102. So. Clark Street
Chicago, 5, Illinois.
(Telefon Wabash 8897)

V APRILU SO HRANILI

Ameriški vojaki v Angliji so v mesecu aprilu zapravili manj denarja kakor kdaj prej, namreč samo 26 odstotkov svoje plače. Tako poroča fi-nančni ravnatelj ameriške ar-made. To je 7 odstotkov manj, kakor je bilo pred 9 meseci in

je posledica posebne kampa-nje, naj vojaki hranijo svoj denar. Družinska izplačila, zavarovalnina, vojni bondi in bančne vloge so nekateri nači-ni uporabe denarja, kjer naj-več zaleže.

DVE KNJIGI IMA

Nekdo, ki je obiskal gene-rala Eisenhowerja v njegovem uradu, pravi, da ima vrhovni poveljnik na svoji mizi samo dve knjigi: "Molitvenik za vo-jake in mornarje" in "Hitlerje-vi generali." Ta generalova izbira kaže, da ne pozna no-benih ovinkov, ampak gre do svojega cilja naravnost po naj-krajši in najboljši poti. Take lastnosti pri voditeljih vzbuja-jo zaupanje. Vidi se, da ima general Ike jasno glavo, ne zmešano, in mu je v mislih le-to, kar je najbolj važno. Neki drugi silovit in uspešen gene-ral — Oliver Cromwell — je nekoč izjavil: "Zaupaj na Bo-ga in glej, da bo tvoj smodnik suh."

POTREBUJEMO DELAVCE

za delati na truku in v klepar-ski delavnici. Dobra plača. Vprašajte pri Herman Grass and Sons, 1223 W. 69th Street, Chicago, Ill. 1x

ISČE SE

priletno žensko za gospodinj-stvo pri vdovcu brez otrok. Za nadaljna pojasnila se je obrniti na: Vdovec, c/o Am. Slovenec, 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois. 2x

PRODAM

4-stanovanjsko zidano hišo po 4 sobe, Nahaja se na 2547 So. Harding Ave. Cena je \$10,500;
3-stanovanjsko zidano hišo, centralna kurjava. Nahaja se na 2600 So. Millard Ave. Cena je \$9,950;
2-stanovanjsko zidano hišo po 5-6 sob, zidan "garage" za dve kari. Nahaja se na 6604 So. Drexel Ave. Cena je \$8,000. \$1,000 prvo plačilo, drugo na obroke;
3-stanovanjsko zidano hišo, centralna kurjava. Cena je \$9,900.

Imam še druge hiše in bunga-love v Cicero in Berwyn. Ako želite hišo v Berwynu, pokličite L. Gradiser, telefon Berwyn 4979-R.

ANTON JORDAN

2417 So. Lawndale Ave., Chica-go, Ill. Tel. Rockwell 7198.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je moč-no naše katoliško časopisje.

Vaše molitve

SO ZA
POKOJNE

Vaše cvetlice

SO POSLANE
K POGREBOM
DA TOLAŽIJO ONE,
KI SO ŽIVI.

SOILAX ima vedno v zalogi sloven-ska trgovina s barvami in solenino

MEDEN'S

HARDWARE STORE
1804 W. Cermak Road,
Chicago, Illinois

Kupite si ga še danes in poskusite s njim umivati vaše stene.

NAZNANILO IN ZAHVALA

S tušnim srcem javljamo žalostno vest, da nam je zemlja smrt vzela iz naše sredine tako blago mater očrta soprogo

AGNES VRTNIK

Previdena s sv. sakramenti za umirajočo, je v miru zaspa-la dne 5. junija. Rojena je bila v vasi Podlipa s imenom Pa-pež, župnija Ajdovec na Dolenjskem.

Pogreb se je vršil iz hiše štalosti 832 E. Chapman St. dne 8. junija, pod vodstvom pogrebnega savoda Champa & Mrhar v cerkev sv. Antona.

Dolžnost nas veže, da se tem potom priskrbo zahvalimo vsem, ki so darovali za sv. maše, in vence položili ob krsto po-kojnice, Slovenski Ženaki Zvezi in vsem, ki so nas obiskali na večer pred pogrebom in molili za dušo pokojnice in nas tola-žili. Hvala župniku Rev. Fr. Mihelčiču za opravljene molitve za umrlo. Hvala pogrebemu savodu za lepo urejen pogreb, hvala vsem, ki so dali svoje kase brezplačno v svrhu pogreba. Hvala društvu sv. Antona za prekrbo pogrebov.

Bog vam povrni vsem za vašo dobrohotno naklonjenost.

Žalujoci ostali:

JOŽEF VRTNIK, soprogi: JOŽE in LEONARD, sino-va: CHRISTINA KUZMA, MARY SERSHEN, v Ely, PAULINA BELINGER, Minneapola, hčere: ANA BACHAR v Ely in MARIJA HORVAT v Houghton, Mich., sestri: FRANK PAPEŽ, brat v starem kraju. V Ely, Minn., 17. junija 1944.

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI

mojega preljubljenega soproga in očeta devetih otrok

GEORGE STEPHAN

Ki nas je tako nepričakovano za vedno zapustil dne 22. junija 1943. Preselil se je iz te doline solz v Večno domovino, kate-ra nam je vsem pripravljena. Tam se bomo spet sestali. Ljubi nepozabljeni moj in oče. Ti si prestal svoje, nas pa še čaka. Vedno te žaluemo za Tvojo in naše oči so še vedno solzne in ob vsaki priliki se Te spominjamo. Pred lutom je bil naš dom še vesel, a ko se Te odnesli, ni več veselja v njem, ker vsem je srce krvavi za Teloj.

Počivaj mirno v ameriški zemlji, in naj Ti sveti večna luč. Daleč si pokopan od Treh Far, kjer Ti počivajo starši, in tudi njim šelimo, naj jim sveti večna luč.

Žalujoci ostali:

MRS. ANNA STEPHAN, soproga in otroci.

San Francisco, California, 23. junija 1944.

"MOLI ZA MIR"

(Pray for Peace)

Je vezano na tablico spodaj pod križem, kakor kaže predstojna slika.

Ta križ je narejen iz lepe-ga brezovega lesa. Pod kri-žem stoji mati s dvema otro-koma, kar spominja, da je sama ostala, ker moj je mo-ral v službo domovine. Po mnogih domovih, kjer so od-šli sinovi ali očetje v vojno službo, imajo take križe, pred katerim opravljajo mo-litve ob večerih in drugiče.

Križ je visok 7 1/2 inčev in je prigraven za vsako sobo. Križ in spodaj otroci so na-rejeni iz svele medenine. Lep spomin in predmet je ta križ za vsako krščansko hišo. Stane s poštnino vred

90 CENTOV

Naročila sprejema

AMERIKANSKI SLOVENEK

1949 W. Cermak Road, Chicago, 8, Illinois

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob aredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

"Andre je zelo dober fant," je vnovič potrdila Orana. "Če bi svobodno izbirala moža, bi se pač ne mogla odločiti za bolj-šega," je tiho pristavila.

"Oprosti," je tedaj vzkliknil gospod Le Cadreron. "Kdo ti pa brani svobodno izbiro moža?"

Orana je zardela do ušes. Videč, v kakšno zagato je zašla, je zajecjajala: "Ti in mama... vidva..."

"Kako midva?" sta hkrati in enako ogorčena vzkliknili gospod in gospa Le Cadreronova.

"Pač," je odgovorila Orana; zdaj je že spet začutila trdna tla pod seboj. "Vidva me hočeta prisiliti, da vzamem Andreja!"

"Kdo, vruga, te sili!" je razburjeno vzkliknil gospod Le Cadreron. "Rekel sem samo, da mi ne bi bilo neljubo, če bi bil moj zet..."

"Torej, oče, čeprav me ne silita — ne! In ne!"

"Tako?! Te bomo že ukrotili, ti trmoglavka!" je v sveti jezi vzkliknil gospod Le Cadreron in podkrepil svoje besede s krepkim udarcem po mizi. Tedaj je pa njegova hči tako nenadno prebledela, da je še nekaj krepkih rajši požrl in nekoliko bolj spravljivo dejal:

"Poslušaj me, otrok moj! Nesmiselno je, pretekati se! Počakali bomo, da se boš zbudila iz teh bedastih sanj, ki si jim naselila tam doli! Oh, to nesrečno potovanje, ki sem na tvoje prigovarjanje privolil vanj! Neštetokrat sem že obžaloval, da sem te pustil odpotovati v to zoparno deželo!"

"Tudi meni je žal, da sem odpotovala," je krotko dejala Orana. "Toda, kar je storjeno, je storjeno. Nesmiselno bi bilo pogrevati stare spomine in obžalovati tisto, čemur se nismo mogli izogniti."

"Prav imaš," je pritrdila gospa Le Cadreronova. "Pustimo preteklost, dragi moj. Pustimo tudi to nesrečno poroko, ki bi se zaradi nje malone spri. Vse se bo uredilo... Počakajmo... Ali ne, oče?"

"Nič drugega nam ne kaže," je dejal gospod Le Cadreron, ne da bi mogel skriti razočaranje; videlo se je, da si je od pravkaršnjega razgovora obetal več uspeha. "Pojdi, Orana, pomiri se. Načeli bomo ta razgovor šele čez nekaj mesecev, dotlej bomo pa živeli v miru kakor doslej."

Orani se je odvalil kamen s srca. Prvič to popoldne se je olajšano nasmehnila in vzkliknila z glasom, ki se je vanj pomešal vzdih sproščanja:

"Ali sem mar sama kriva, če se tako nerada ločim od vaju?"

Nalašč je prežrla nejeverni izraz na materinem obličju in odhitela v svojo sobo. Bila je vesela, da se je zendar izognila tako neprijetnemu zasliševanju...

Kar ji je bilo najbolj mučno, je bila trmoglavica želja njenega očeta, poročiti jo in celo kolikor mogoče hitro. Vse teže in teže se je bilo upirati tej vztrajni želji. Če bi ne bilo tistega usodnega dogodka v njenem življenju, bi se, kljub temu, da do Andreja ni čutila posebne ljubezni, poročila z njim — samo svojemu očetu na ljubo.

Vedela je, da bi zadoščalo, če bi povedala, da je že poročena, pa ne bi nihče več silil vanjo. Toda odkritev te skrivnosti bi sprožila plaz novih nevšečnosti. Očetova naklonjenost je bila na strani nacionalistov in ta naklonjenost se je zadnji čas še povečala, v škodo Orane. Mlada žena zdaj že ni več imela poguma povedati, da se je, čeprav po sili, poročila z republikanskim letalcem...

Kako naj bi tudi svojim staršem dopovedala, da tega zakona ni mogoče več ločiti? Ne samo zaradi formalnosti na poročni uradu, ne samo zaradi duhovnikovega blagoslova, vse bolj tudi zaradi tistega, kar se je zgodilo v tisti edini noči in kar je zdaj kakor strašen kamen ležalo na njeni mladi duši...

"Ena sama noč..." je pomislila in čeprav je bila ta noč že leto dni daleč, je spomin nanjo še zmerom vznemiril njeno srce in ji pognal vso kri v glavo.

"Če ne bi bilo teh nekaj nepozabnih ur, bi pač že našla pota in način, kako razveljaviti ta vsiljeni mi zakon."

Kako tudi naj bi govorila o Morenu s svojim očetom? Že samo okoliščina, da je njen mož slaven letalec na nasprotni strani, bi bila za mlado ženo zelo neugodna.

Nehote ji je prišel na misel pogovor tisti usodni večer po njeni rešitvi.

"Čeprav si nočem vašega zaupanja pridobiti z besedami" je med drugim dejal njen mož, "vseeno rad vidim, da veste, s kom ste zvezali svoje življenje in svojo usodo. Res je: vojak sem, nisem pa anarhist. Čeprav se vojskujem, še nisem s tem prepričan, da se dajo vsi spori na svetu poravnati s silo." Orana ni dvomila, da so bile te Morenove besede iskrene. Iz kakšnega vzroka tudi naj bi skrival resnico? Spomnila se je še enega stavka, ki je točno orisal Morenovo razmerje do državljanske vojne in obeh strank:

"Vojna me je zalotila na tej strani. Če bi bil v službi na oni strani, bi bil morda danes sovražnik republikancev."

Spominjajoč se tega razgovora, si je Orana včasih zaželela, da bi mogla ta razgovor ponoviti tudi svojemu očetu in da bi ta strogi, zagrizeni mož spoznal iskrenost teh besed, kakor jih je bila ona sama spoznala.

Čeprav svojega moža ni ljubila, bi ji bilo vseeno neljubo, če bi kdo udrihal po njem. Vse, kar ji je povedal Moreno, je sveto verjela, ne vedoč, zakaj tako zaupa njegovim besedam. Oči mladega letalca so bile pa tako odkrite in poštene, da je moral verjeti njegovim besedam vsakdo, kdor je le enkrat pogledal vanje...

Očetovo prigovarjanje k poroki z mladim Dumoustierjem je spomnilo mlado ženo, da bi kazalo povprašati, ali njen mož onkraj Pirenejev sploh še živi ali ne.

Ali naj bi bil njegov trmoglav in vztrajni molk dokaz, da je že mrtev? Prav tako je lahko še živ, samo ranjen, ujet, pohabljen. Ob teh mislih se je Orana stresla in njeno žensko srce je zadrželo v usmiljenju... Morda ga je pa zadela krogla protiletalskega topa in zbila njegovo letalo, da je kakor ranjena ptica strmoglavilo v morje in pokopalo pod seboj tudi njega? Misel na Morenovo smrt ji je bila strašna, čeprav do tega moža ni čutila drugega kakor dolžnost...

Toda nič manj strašna ji ni bila misel, da bi se utegnil lepega dne vrniti in zahtevati od nje, naj gre z njim in živi z njim kakor prava zakonska žena...

Ob misli, da bi utegnil Moreno lepega dne priti v grad in terjati od njenih staršev, naj mu vrnejo ženo, se ji je kar zvrtilo v glavi. Če bi ne bilo očeta in matere, je ne bi bilo tako strah. Pogumno bi izpolnjevala dolžnost, ki si jo je naprtila. Ali ni čisto naravno, če mora s svojim telesom plačati dolg za svoje življenje? Bolj kakor misel na zakonske dolžnosti jo je pa težil strah pred očetovimi očitki, pred materinimi solzami in prošnjami. In kdo ve, ali ne bi njeni starši rajši videli, da je njihova edinka mrtva kakor žena možu, ki mu ne vedo ne rodu in ne poklica?

Res, dobro bi bilo povprašati, kaj se je zgodilo z njenim možem. Kakor hitro bo izvedela, kaj je z njim, bo vedela tudi, kako mora ravnati, da bo izpolnila vse dolžnosti do njega, do svojih staršev in do sebe.

Kakor v podzavesti se ji je za en sam trenutek posvetilo upanje: "Morda je padel..."

Ali ima kdo pravico želeti smrt svojemu bližnjemu?!

(Dalje prih.)

DVE NAJVEČJI MORNARICI SE SPOPADLE ZA NADVLADO

(Nadaljevanje s 1. str.)

V torek in sredo so Japonci objavljali na svoji radio postaji v Tokio, da bitka se še vedno nadaljuje, ter da je japonsko brodovje zadalo Amerikancem težke zgube. Tako poročila so tolažba za japonsko javnost. Drugo poročilo pa je priznavalo, da so Japonci utrpeli težke mornarske zgube v parnikih in vojnih letalih. Na podlagi tega je razvidno, da poročilo o zaupanju, da bo ameriško brodovje storilo svojo dolžnost ni bilo objavljeno kar tja ven dan. Amerikanci imajo v Pacifiku močne mornariške edinice, katerim so se Japonci odrekli dosedaj vsepovsod, misleč, da jim bo moč po stari japonski navadi iste zahrbtno z iznenadjenjem napadati in uničiti, kar se jim pa doslej ni še nikjer prav nič posrečilo.

Japonska vest o njihovih lastnih izgubah bo vsekakor precej resnična še veliko bolj, kakor so to objavili. Japonske

ladje so bile najbrže močno napadene od ameriškega letalstva v ponedeljek in torek, ki jim je moralo potopiti več ladij in uničiti večje število letal. Ampak Amerikanci nimajo navede, da bi se takoj prve minute v bojnih bahali z zmagami. Podrobnejša poročila o vsem bodo sledila pozneje.

Spopad se je moral dogoditi nekje v sredini med Marijanskim in Filipinskim otočjem, nekako 700 do 800 milj zapadno od otoka Saipan, kjer so naši izvidniki že več dni opazovali krožiti po morju japonske edinice. Tu nekje so jih morali zalotiti tudi ameriški letalci. Gotovo je, da brez izgub tudi na naši strani ne bo, te je za pričakovat, toda iz japonskih poročil je pa razvidno, da Japoncem v tem v spopadu dobro ne gre in da bodo oni, ki bodo plačali glavni del računa v spopadu.

"Amer. Slovenec" je vez, ki družji ameriške Slovence od obale do obale.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrtega srca naznanjamo vsem našim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je v najlepši dobi svojega življenja, previden s sv. sakramenti za umirajočega, dne 7. aprila 1944 v Gospodu zaspal naš nadvse ljubljeni sin

WILLIAM DOLMOVICH

Pokojni je bil rojen 21. marca 1927 v Chicagu, Ill. Njegov pogreb se je vrtil iz hiše žalosti dne 11. aprila 1944 v cerkvi sv. Štefana in od tam na Resurrection pokopališče, kjer smo ga izročili materi zemlji.

Pokojni William je bil zelo mirnega in lepega vedenja, zato nam bo ostal vsem v najlepšem spominu.

Najprej se najlepše zahvalimo Rev. Edwardu Gabrenja ker so pokojnemu Williamu podelili sv. poslednje olje, par ur predno je izdihnil svoje blago dušo, ter za opravljen sv. mašo in za pogrebne molitve v cerkvi. Rev. Andreju, ker so mu podelili sv. obhajilo, in Rev. Louisu, ki so ga spremili na pokopališče.

Nadalje se najlepše zahvalimo častitim šolskim sestram, ki so prišle moliti k njegovi krsti. Najlepša hvala tudi Mrs. Mary Setina iz Rockdale, Ill. in Mr. in Mrs. Peter Banich iz Depue, Ill., ker so nas prišli tolažiti v teh žalostnih urah.

Najlepše se zahvaljujemo vsem darovalcem lepih cvetlic in vencev, in ti so: Mrs. Mary Kováčik, Mr. in Mrs. Louis Dolmovich, Jr., Mr. in Mrs. Anton Gradišek, Mrs. Josephine Schultz, Mrs. Rose Wosnick, Mrs. Josephine Vukasinich, Mrs. Mary Novak, Mr. in Mrs. Peter Banich, Mr. in Mrs. Ernest Bruckman, Dr. Sv. Terezije št. 16, Bowling Club Liberty Bell ABZ, in Bieley Co.

Tudi se prav lepo zahvalimo vsem darovalcem sv. maše, katere se bodo brale za mir in pokoj drugega pokojnika, in ti so: Mrs. Julija Stepuchin, Mrs. Josephine Vukasinich, Mr. in Mrs. Edward Knych, Mr. in Mrs. Rudolph Schroit, Mr. in Mrs. Stephen Majcen, Mr. in Mrs. Donald Burch, Mr. in Mrs. Pete Wysopal, Mr. in Mrs. Karl Hainzel, Mr. in Mrs. Knych, Mr. in Mrs. Frank Majcen, Mr. in Mrs. Joseph Sedlak, Jr., Mr. in Mrs. Robert Dekoste, Mr. in Mrs. John Kožar, Mr. in Mrs. Walter Samek, Mr. in Mrs. Marko Vuori, Mr. in Mrs. Joseph Stajer, Mrs. Mary Novak, Mrs. Jose Schultz, Mrs. Anna Strupek, Mr. Anton Squak, Miss Julia Gurdz, Mr. Mike Basko, Mr. Frank Kováčik, Mrs. Mary Kováčik, Mr. Frank Zorko, Mrs. Mary Setina, Mr. Louis Dolmovich, Jr., Dr. Sv. Terezije št. 16, družina Tomášik, družina Frank Koren, družina Frances Jerina, Mrs. Matilda Duller, Mr. in Mrs. Anton Tomášin, Mr. in Mrs. Louis Winter, Mr. in Mrs. Joseph Zorko, Mr. in Mrs. Louis Kováčik, Mr. in Mrs. Frank Augustine. Če smo po pomoti koga izpustili, prosimo naj nam blagovolijo oprostiti.

Prav lepa hvala tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile na raspolago in vsem, ki so se v tako obilnem številu udeležili sv. maše in pogreba, v tako deševnem vremenu.

Še enkrat prav srčna hvala vsem, ki so nam bili v pomoč v njegovi bolezni in ko je ležal na mrtvaškem odru, ter ki so nas tolažili v dnevih naše velike žalosti. Bog naj vam bo za to plačnil.

Enako srčna hvala tudi Mr. in Mrs. Louis Zefran za tako lepo urejanje pogreba.

Torej je enkrat prisrčna hvala vsem in vsakemu posebej za vse, in Bog naj vam stoterno povrne.

Prejubilni in nikdar pozabljeni sin, kako težko nam je pri srcu, kar se je tako na hitro končala Tvoja pot življenja. Globoka žalost se je naselila v naših srcih, ko Tebe ni več med nami. Bog Ti je še uro odločil in v najlepši dobi življenja Te je poklical k sebi, in moral si nas zapustiti, in nam je ostal samo Tvoj dragi spomin. V solzah zatopljeni od bridke žalosti nad Tvojo nenadno izgubo Ti šelimo, da počivaš mirno, blaga duša, v presodnjem grobu v rodni zemlji in v tvoj verno veselje v večnosti.

Zaljubljeni ostali:

LOUIS DOLMOVICH, oče; MARY DOLMOVICH, mati; LOUIS DOLMOVICH, po polni brat.

Chicago, Ill. dne 23. junija 1944.

Kardinal H. Pellegrinetti:

SV. CIRIL IN METOD

Pismo papeža Hadriana II., ki je ohranjeno v slovanskem Metodovem življenjepisu, omenja, da se je isti knez Rastislav najprej obrnil na papeža (takrat je vladal papež Nikolaj I.) z isto prošnjo. Cesar je poklical Konstantina: "Vem, da si truden, o filozof, toda potrebno je, da greš tja. Te reči ne more nihče izvršiti razen tebe." Ta je odgovoril: "Čeprav sem bolan, rad grem, ako imajo knjige v svojem jeziku." Cesar pa: "Moj ded in moj oče in mnogi drugi so to iskali, a tega niso iznašli. Če pa ti hočeš, ti Bog more to dati." Filozof pa je šel molit v drugimi tovariši. In Bog mu je razodel. In takoj je sestavil črke in začel pisati evangeljske besede: "V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda" itd. Cesar se je razveselil, hvalil Boga in pisal Rastislavu: "Bog, ki hoče, da bi vsak k spoznanju resnice prišel, videvši tvojo vero in gorečnost, je blagovolil v našem času razodeti črke vašemu jeziku, da se tudi vi prišete velikim narodom, ki slave Boga v svojem jeziku. In tu smo ti poslali tistega, ki mu je Bog to razodel, moža častitljivega in pravo-vernega, zelo izobraženega in filozofa... Prizadevaj si z njim vneto, da utrdiš to reč in vse spodbudi, da krenejo na pravo pot, da tudi ti, ko jih privedeš s svojim prizadevanjem k božjemu spoznanju, prejmeš svoje plačilo za vse te duše, ki bodo verovalle v Kristusa našega Boga od sedaj in do konca, in svoj spomin zaustiš drugim rodovom; podobno velikemu cesarju Konstantinu."

Tako stari slovanski življenjepisi slovesno uvaža ustanovitve slovanske abecede, slovanske kulture in slovanske krščanske zgodovine. Črkopis, ki ga je Ciril uporabil za prevajanje svetih knjig, kar naravnost pripisuje božjemu razodetju. To je pretirano, a dokazuje, kako so bili sodobniki presenečeni ob izrednem dogodku in kako so slutili velike posledice.

Cirilov črkopis.

Če hočemo razložiti, kaj je Cirila nagnilo, da je sestavil poseben črkopis za slovanske narode, ki jim je bil poklican za apostola, se moramo vrniti v ideje onega časa. Takrat so mislili, da mora vsak jezik imeti poseben, sebi primeren črkopis; lasten črkopis je veljal kot dokaz narodne kulture in dostojanstva. V Carigradu so dobro vedeli, da so vsi veliki narodi za svoj književni jezik imeli vsak svoj poseben črkopis: Grki, Latinci, Kopti, Judje, Sirci, Armenci, Perzi itd. Poseben črkopis je bil tako rekoč pečat vsakega književnega jezika in vsakega izobraženega naroda; kdor je ustvaril črkopis, je ustvaril književnost, prosveto. Danes, ko vidimo, kako latinski črkopis, čeprav tako preprost, s pomočjo različnih sestav in znakov prav dobro služi najrazličnejšim jezikom, romanskim, german-skim in tudi Slovanom in enako tudi nearijskim jezikom, n. pr. madžarskemu in finski-mu; danes, ko smo videli, da je tak narod, kakor je turški, pred desetimi leti uvel latinski črkopis za svoj jezik, da bi bolj ustrežal glasoslovju, da bi se olajšalo učenje jezika za tužje, danes za nov književni jezik gotovo ne bi uvajali novega črkopisa. Poljakom in Čehom njihov latinski črkopis ni nič manj naroden, nič manj

tradicionalen, nič manj domač, kakor cirilica Bolgarom ali Rusom.

V dobi sv. Cirila pa ni bilo tako. Ciril je s svojim izumom slovanski jezik, ki so ga takrat vsi smatrali za barbari in ki so ga Grki in Latinci večkrat kot takega označevali, hotel povzdigniti na stopinjo kulture in cerkvenega književnega jezika; pri tem ga ni vodila narodna, politična ali filozofska misel, marveč ideja, da bi s kulturnim književnim jezikom Slovane lažje približali Kristusu. To je bil neki izliv božjih binkosti, ki so na rojstni dan svete Cerkve z ognjenimi plameni in z darom jezika pomenljivo označevali vesoljnost, da je množica raznih narodov strmela in zavzeto govorila: "Slišali smo jih v naših jezikih oznanjati veličja božja." In prav zato, da bi slovanskim narodom dal zavest, da so Kristusovo ljudstvo, enako drugim, je Ciril hotel svete knjige zanje ne le prevesti, ampak v njihovem jeziku tudi maševati, da bi bil začetek njihove književnosti posvečen s praznovanjem naj-vzvišenejše daritve.

(Dalje prih.)

DR. WM. M. TULLY DR. W. J. FOSS

ZOBOZDRAVNIKA

Cene snižane za nizke dohode
Od 10. A. M. do 8. P. M.

4740 S. Ashland Ave., Chicago
Telefon: Yards 2148

ROSLUSAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagu. —

HASTEN VICTORY

VOJNA JE DALA NAŠO TOVARNO V NAJHITREJŠO PRODUKCIJO

Potrebuje močne delavce in prevažalce, pomo-gače v prejemnem oddelku in odpo-siljalce. Pomočnike pri strojih in pri topljenju kovine ter tovarniške delavce. Izkusnost ni potrebna.

Dnevno, nočno delo.
Dobro delavno stanje.
Dobra hrana po zmerni ceni.
Med 8 A. M. in 6 P. M.

DANLY MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 52nd Avenue, Cicero, Ill.
Vzemite Douglas Park "L" ali West Town BUS ali poulično do tovarne.

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let izkušnje
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

DR. H. M. LANCASTER Dentist

2159 West Cermak Rd.
Telefon Canal 3817
(ogel Leavitt St.)
CHICAGO, ILL.

Biti brez slovenskega lista v teh časih se pravi biti brez zveze s svojim narodom.